ФІЗИЧНА ОСОБА ПІДПРИЄМЕЦЬ
АРХІТЕКТОР
ЗАЗУЛИЧ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ

ЧЛЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ АРХІТЕКТОРІВ УКРАЇНИ
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ

кваліфікаційний сертифікат архітектора. «Розроблення містобудівної документації»
Серія АР №003307 від 14 липня 2016 року.

88015 м.Ужгород вул.Стрільнична 6
ідентифікаційний номер 2295501897
IBAN UA313122480000026007017000805 в АТ «КОМІНВЕСТБАНК»
+38 (050) 61 01 434, +38 (068) 902 15 22
e-mail: sergey.zazulich@gmail.com

З В І Т
про стратегічну екологічну оцінку
до містобудівної документації

«Генеральний план смт.Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району, Закарпатської області»

УЖГОРОД - 2020

ЗМІСТ

1. МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

1.1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО

1.2 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДПТ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО

2. АНАЛІЗ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

2.1. ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОКЗ ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

2. 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ’ЄКТУ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1 ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ТА КЛІМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

3.2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ’Я, А ТАКОЖ ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

3.2.1. SWOT- АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

3.3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ’Я, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

3.4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ’Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

4. ЗОБОВ’ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ’ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ’Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ’ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

5. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ’Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО -, СЕРЕДНЬО - ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

6. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

7. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА

7.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ

7.2 ОПИС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

8. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

8.1 ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ

РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ (РНХ), ВИСНОВКИ.

ПЕРЕДМОВА

Документом державного планування, в даному випадку містобудівна документація «Генеральний план смт. Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району, Закарпатської області».

Розроблення даної містобудівної документації «Генеральний план смт. Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області», обумовлене необхідністю обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту; визначення функціонального призначення території, розвитку вуличної мережі і розвитку транспортної системи, інженерного обладнання, інженерної підготовки і благоустрою, забудови селища Середнє відповідно до нормативно-законодавчої бази (Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», ДБН Б.1.1-15:2012).

Містобудівна документація «Генеральний план смт. Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району, Закарпатської області» розроблена на основі:

- Рішення двадцять восьмої сесії сьомого скликання Середнянської селищної ради №100 від 06 листопада 2019 року;
- Рішення тридцятої сесії сьомого скликання Середнянської селищної ради №06 від 12 лютого 2020 року.

Містобудівна документація «Генеральний план смт. Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району Закарпатської області» розроблена фізичною особою підприємцем, архітектором – Зазулич Сергієм Івановичем, який діє на основі кваліфікаційного сертифікату архітектора «Розроблення містобудівної документації», Серія АР №003307 від 14 липня 2016 року.

1. МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Ця концепція пов’язана з необхідністю розв’язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку регіонів та населених пунктів України.

Стратегічна екологічна оцінка дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом’якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку, селища Середнє.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов’язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

Проведення СЕО складається з шести етапів:

Перший етап - підготовчий.

1.1. Ухвалення рішення щодо проведення СЕО селищною радою.

1.2. Визначення кола органів влади, які братимуть участь у консультаціях. СЕО передбачає необхідність проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я, яким має бути надана можливість прокоментувати екологічний звіт.

1.3. Визначення кола заінтересованих сторін і необхідного ступеня залучення громадськості до консультацій та участі в розробці матеріалів СЕО. Це підвищить прозорість процесу СЕО, забезпечить можливість виявлення потенційного конфлікту цінностей різних соціальних груп, а також гарантуватиме, що важливі для громадськості питання будуть розглянуті під час визначення сфери охоплення СЕО.

1.4. Інформування громадськості. Вимоги щодо інформування громадськості сформульовані в ст. 5 «Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля». Інформування громадськості є важливою складовою на усіх СЕО. На підготовчому етапі необхідно проінформувати про початок процесу СЕО.

Другий етап - визначення сфери охоплення СЕО

2.1. Визначення ключових екологічних проблем. Огляд екологічних проблем необхідний для того, щоб допомогти зосередити СЕО на тих складових довкілля, які є важливими для даного населеного пункту. Наступні питання можуть допомогти у визначенні пріоритетності екологічних проблем: 1) Які проблеми є найдавнішими та найбільш значущими? 2) Які зміни відбуваються в довкіллі? 3) Якою є історія та витоки цих проблем?

Група з СЕО має визначити головні екологічні проблеми на основі наявних аналітичних матеріалів.

2.2. Визначення просторових і часових меж оцінки. Просторовий масштаб оцінки має охоплювати природні, соціально-економічні та культурні ресурси та взаємозв'язки між ними, а також практику землекористування, на яку може потенційно вплинути будь-який з розроблених альтернативних сценаріїв.

2.3. Проведення консультацій з природоохоронними органами та органами охорони здоров'я щодо того, яка інформація має бути включена до екологічного звіту.

Третій етап - оцінка екологічної ситуації на території населеного пункту

3.1. Збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових екологічних показників. Необхідно визначити складові довкілля (як екологічні, так і соціально-культурні), на яких буде зосереджено увагу СЕО. Важливо визначити ключові показники, які характеризують стан складових довкілля (наприклад, показники якості води, показники стану здоров'я населення, тощо). Ці показники дадуть можливість особам, котрі приймають рішення, оцінити зміни у довкіллі, зосередивши увагу на тих параметрах, які реагуватимуть на зміни і створюватимуть зворотний зв'язок, а також на тих параметрах, моніторинг яких буде ефективним. Зібрана інформація дасть можливість оцінити поточний стан довкілля.

3.2. Проведення аналізу трендів стану довкілля. Якісна оцінка екологічних проблем розвитку території в минулому (з наголосом на головні тенденції та очікувані проблеми) є основою для початку розроблення документації з СЕО.

Четвертий етап - проведення СЕО (оцінка запропонованих заходів щодо впливу на довкілля та відповідність регіональним екологічним цілям)

4.1. Оцінка ступеню врахування регіональних екологічних цілей. Для цього використовуються екологічне законодавство, регіональні стратегічні документи та екологічні програми Закарпатської області.

4.2. Проведення консультацій з громадськістю щодо екологічних цілей. Результати оцінки ступеню врахування регіональних екологічних цілей слід обговорити з громадськістю для того, щоб зібрати зауваження та пропозиції і врахувати їх в документації СЕО.

4.3. Визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру. Чинники змін можуть бути антропогенними або природними. До чинників змін відносять також регіональну політику та управлінські дії. Зміни екологічної ситуації в населеному пункті часто обумовлені синергетичною взаємодією економічних, адміністративних, демографічних і соціально-культурних чинників, а також рівнем розвитку промисловості, сільського господарства, науки і технологій.

Зміна моделей розвитку; розширення або звуження взаємодії між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадськими організаціями; зміни чисельності населення; зміни у практиці землекористування тощо.

П’ятий етап - розроблення документації СЕО та передача на затвердження

5.1. Підготовка екологічного звіту та рекомендацій щодо запобігання, скорочення або пом’якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров’я населення які можуть бути результатом реалізації Генерального плану. Усі етапи проведення СЕО мають знайти своє відображення в екологічному звіті. На основі проведеного аналізу готуються рекомендації щодо запобігання, скорочення або пом’якшення потенційних негативних наслідків для довкілля та здоров’я населення.

Під час розроблення Звіту СЕО досить рідко розглядаються альтернативні варіанти. Частіше використовується більш гнучкий підхід, що передбачає аналіз різноманітних сценаріїв, який дозволяє розглядати різноманітні сценарії розвитку в усій їх багатоманітності.

5.2. Обговорення документації, збір і врахування пропозицій заінтересованих органів влади та громадськості. Обговорення документації СЕО є її суттєвою складовою, оскільки це дозволяє не лише ознайомити громадськість з результатами проведеної роботи, а й зібрати пропозиції зацікавлених органів влади та громадськості до звіту з СЕО.

5.3. Розроблення остаточного проекту документації з СЕО та передача в селищну раду для розгляду та ухвалення. Розробник СЕО забезпечує врахування в екологічному звіті рекомендацій заінтересованих органів влади та громадськості (громадських організацій). Невраховані рекомендації також мають бути відображені в документації з СЕО з поясненням причин неврахування.

5.4. Забезпечення доступу громадськості до розробленої документації. Розроблена документація з СЕО має розміщуватися на веб-сайті селищної ради поряд із затвердженим Генеральним планом.

Шостий етап - моніторинг фактичного впливу впровадження звіту СЕО на довкілля

6.1. Створення системи моніторингу та оцінки впливу матеріалів СЕО на довкілля. Документація з СЕО має містити пропозиції щодо організації системи моніторингу впливу впровадження звіту СЕО на довкілля.

6.2. Утворення робочого органу з моніторингу впливу на довкілля. Для моніторингу має бути створений робочий орган при виконавчому комітеті Середнянської селищної ради. До його складу можуть увійти члени робочої групи з СЕО, а також представники громадськості. Робочий орган з моніторингу має забезпечити доступ громадськості та органів влади до результатів моніторингу.

Стратегія розвитку селища Середне передбачена даним Генеральним планом

Шлях розвитку даної громади складається з низки стратегічних напрямів розвитку, які вказують на шляхи досягнення саме цього Стратегічного бачення. Кожен зі стратегічних напрямів конкретизується у стратегічних і оперативних цілях, а саме;

• Сучасне, чисте, зелене, енерго ефективне, комфортне для життя селище з досить розвинутою інфраструктурою, зручною для мешканців та гостей

• Селище сучасної, дружньої до довкілля, високотехнологічної промисловості, привабливе для іноземних інвестицій

• Селище успішних активних людей, креативних рішень, відкрите для сучасних бізнес-моделей та технологій

• Місцевий культурний, освітній та туристичний центр, де зберігаються та примножуються багатонаціональні звичаї й традиції.

Стратегічні напрями розвитку селища Середне

A. Селище підтримки інвестицій та розвитку бізнесу.

A.1. Розбудова бізнес інфраструктури

A.2. Розвиток малого та середнього підприємництва

A.3. Залучення інвестицій.

A.4. Розвиток пріоритетних сфер економіки.

A.5. Розвиток туризму

B. Селище енергоефективної та дружньої до довкілля інфраструктури

B.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд населеного пункту

B.2. Підвищення енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії

B.3. Модернізація комунальної інфраструктури

B.4. Розвиток інфраструктури дозвілля та відпочинку

B.5. Розвиток транспортної інфраструктури

Стратегічні напрями, стратегічні й оперативні цілі та оперативні завдання стратегії розвитку селища Середне

Стратегічні напрямки розвитку населеного пункту			
A. Підтримка інвестицій та розвитку бізнесу	*B. Підтримка енергоефективної та дружньої до довкілля інфраструктури*	*C. Підтримка відкритої влади і сучасного управління*	*D. Підтримка якісної освіти, медицини, різноформатного культурного середовища*
Стратегічні цілі			
A.1. Розбудова бізнес інфраструктури	*B.1. Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд селища*	*C.1. Відкрите та ефективне врядування*	*D.1. Інноваційна наука, якісна освіта*
A.2. Розвиток малого та середнього підприємництва	*B.2. Підвищення енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії*	*C.2. Активна громада*	*D.2. Доступна медицина*
A.3. Залучення інвестицій	*B.3. Модернізація комунальної інфраструктури*	*C.3. Безпека та правопорядок*	*D.3. Різнопрофільне культурне середовище*
A.4. Розвиток	*B.4. Розвиток*	--	--

пріоритетних сфер економіки селища	*інфраструктури дозвілля та відпочинку*		
А.5. Розвиток туризму	*В.5. Розвиток транспортної інфраструктури*	--	--

Стратегічні й оперативні цілі та оперативні завдання розвитку селища Середне

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Розвиток туризму

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Створення нових якісних туристичних продуктів

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Організація фестивалів, виставок, культурно-мистецьких заходів.
2. Формування нових туристичних маршрутів: пішохідних, велосипедних.
3. Створення та поширення рекламної і сувенірної туристичної продукції з використанням туристичної символіки.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Проведення археологічних розкопок підземної частини замку-фортеця (мур.) 12-15 ст. та створення музейного комплексу

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Розробка та затвердження плану проведення розкопок замку Замку-фортеці (мур.), та створення постійно діючої виставки («під відкритим небом»), яка презентуватиме результати розкопок та знайдених артефактів.
2. Проведення ремонтно-реставраційних робіт в Петровських підвалах, винний льох (скеля-моноліт) з пристосуванням приміщень під туристичний комплекс із залом для дегустацій вин місцевих виноробів.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Просторовий розвиток та привабливий зовнішній вигляд селища

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Розвиток зелених, рекреаційних зон на території селища

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Будівництво, реконструкція, влаштування парків, скверів.
2. Влаштування газонів, клумб тощо.
3. Розвиток та збереження штучних водойм (ставка) на території селища.
4. Влаштування пляжів.
5. Озеленення території.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ - Реставрація, відновлення та освітлення архітектурних пам’яток

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Реалізація програми реконструкції пам'яток архітектури.
2. Реставрація старовинних металічних та дерев'яних дверей пам'яток архітектури.
3. Встановлення системи нічного освітлення архітектурних пам’яток у вечірній час.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ - Підвищення енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Енергоаудит та моніторинг комунальних об’єктів в **населеному пункті**

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Комплексна термомодернізація закладів бюджетної сфери.
2. Розробка та впровадження програми з компенсації витрат громадян на впровадження енергозберігаючих заходів.

3. Проведення комплексної оцінки вітрового та сонячного потенціалу та розробка концепції переходу на альтернативні види енергії.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ - Модернізація комунальної інфраструктури

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Модернізація об'єктів комунальної інфраструктури, житлового фонду, прибудинкових територій

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Модернізація житлового фонду та прибудинкових територій на умовах спів фінансування.
2. Модернізація системи зовнішнього освітлення.
3. Капітальний ремонт доріг.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Реконструкція мереж водопостачання та водовідведення, місцевих очисних споруд

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Будівництво спеціальних інженерних об'єктів (реконструкція очисних споруд)
3. Будівництво каналізаційних мереж.(господарсько-побутової та дощових стоків)

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Модернізація системи поводження з твердими побутовими відходами на території населеного пункту

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Організація роздільного збору ТПВ.
2. Влаштування під'їзних шляхів до існуючих контейнерних майданчиків.
3. Облаштування старих та будівництво нових сучасних майданчиків для контейнерів по роздільному збору ТПВ.

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Забезпечення доступності до об'єктів населеного пункту для маломобільних груп населення

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Влаштування пандусів в усіх об'єктах соціальної сфери та житлових будинках.
2. Влаштування громадських вбиралень, пристосованих до потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями.
3. Влаштування озвучення світлофорних об'єктів для осіб з вадами зору

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ - Розвиток інфраструктури дозвілля та відпочинку

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Будівництво сучасних спортивних споруд.

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Реконструкція стадіону із будівництвом нових футбольних полів та критого футбольного залу. Будівництво навісу над трибунами.
2. Формування нового громадського центру по вул..Фізкультурна в районі реконструкції існуючого стадіону.
3. 5. Облаштування доріжок здоров'я на набережних річки Веля та навколо ставка.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ - Різнопрофільне культурне середовище

ОПЕРАТИВНА ЦІЛЬ Підтримка різноманітності творчих процесів у просторі культури з урахуванням місцевих культурних традицій

Завдання / сфера реалізації проектів

1. Відродження, збереження та популяризація кращих зразків усіх багатонаціональних жанрів мистецтва.
2. Пошук і підтримка творчої молоді.
3. Залучення молоді до творчих процесів сучасного суспільства.

Можливі чинники змін антропогенного та природного характеру

Основними антропогенними чинниками змін в населеному пункті є транспортне навантаження та недостатньо ефективна система поводження з твердими побутовими відходами, що призводить до забруднення довкілля.

Значним антропогенним чинником залишається велика кількість утворення твердих побутових відходів. Оперативна ціль «Модернізація системи поводження з твердими побутовими відходами» має сприяти зменшенню ваги цього чинника.

Позитивним чинником змін антропогенного характеру має стати підвищення енергоефективності у сфері системи управління енергетичними ресурсами, передбачене стратегічною ціллю «Підвищення енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії».

Стратегічний напрям розвитку «Підтримка інвестицій та розвитку бізнесу» спрямований на підтримку інвестицій та розвиток бізнесу, в тому числі «зеленого». При цьому передбачається впровадження екологічних стандартів діяльності, що є позитивним чинником змін. Разом з тим, залучення інвестицій та розвиток туризму можуть призвести до зростання антропогенного навантаження на довкілля, якщо реалізація відповідних стратегічних цілей не враховуватиме екологічні вимоги.

Одним із найважливіших чинників змін природного характеру, що можуть вплинути на розвиток селища, є зміна клімату. Прийняті рішення в Генплані не враховують цей чинник, але реалізація запропонованої стратегічної цілі «Підвищення енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії» має призвести до зменшення викидів вуглекислого газу в атмосферу.

На екологічну ситуацію може вплинути демографічний чинник. У селищі Середне поступово зростає чисельність населення, демографічна ситуація покращується. Разом з тим, важливою є стратегічна ціль «Інноваційна наука, якісна освіта», спрямована на розвиток людського капіталу, та оперативна ціль «Організація навчань з питань сталого розвитку, охорони довкілля, гендерної рівності», реалізація якої має призвести до зростання рівня екологічної культури місцевих жителів.

1.1 Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», ухваленого Верховною Радою України 21 грудня 2010 року. В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 р. № 659 затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2003/4/ЄС від 28.01.2003 про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року та підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року.

Даний Закон розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви

2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

1.2. Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДПТ та здійснення СЕО

З метою попереднього вивчення думки жителів селища Середнє щодо розроблення містобудівної документації «Генеральний план смт.Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району, Закарпатської області», в рамках проведення процедури стратегічної екологічної оцінки Генерального плану була кладена Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, та оприлюднена на офіційному веб-сайті Ужгородської районної ради за адресою http://uzh-rajrada.gov.ua, та в тижневиках «УЖГОРОД» і «КАРПАТСЬКИЙ ОБЄКТИВ».

Протягом громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегії екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

2. АНАЛІЗ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

2.1. Основні цілі генерального плану поєднаного з детальним планом частини території та його зв'язок з іншими документами державного планування

Генеральний план населеного пункту є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування, забудови та іншого використання території населеного пункту.

Генеральний план населеного пункту розробляється та затверджується в інтересах відповідної територіальної громади з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Генеральний план визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації вулично-дорожньої та транспортної мережі, інженерного обладнання, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища, охорони та збереження культурної спадщини та традиційного характеру середовища історичних населених пунктів, а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території.

Строк дії генерального плану не обмежується.

Умови для реалізації видів господарської діяльності та розміщення конкретних об’єктів господарської та виробничої діяльності всіх форм власності, які матимуть значний вплив на довкілля, визначаються Генеральним планом відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності». Згідно зі статтею 24 регулюється вибір, надання земельних ділянок та зміна функціонального призначення певних територій для таких потреб. Також на підставі генерального плану можуть бути розроблені детальні плани територій у межах населеного пункту, які згідно зі статтею 19, зокрема, уточнюють положення Генерального плану населеного пункту та визначають планувальну організацію і розвиток частини території селищної ради.

Розроблення містобудівної документації «Генеральний план смт.Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району, Закарпатської області» обумовлене необхідністю обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту, визначення функціонального призначення території, розвитку вуличної мережі та розвитку транспортної системи, інженерного обладнання, інженерної підготовки, благоустрою та забудови селища Середн,

відповідно до нормативно-законодавчої бази (Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», ДБН Б.1.1-15:2012 тощо).

При розробленні даного Генерального плану поєднаного з детальним планом частини території Середнянської селищної ради враховуються: Схема планування території Закарпатської області, Проект районної планіровки Ужгородського району, проект Схеми планування території Ужгородського району, чинна містобудівна документація на місцевому рівні та проектна документація, інформація земельного кадастру, інвестиційні наміри юридичних та фізичних осіб щодо забудови та іншого використання певних території.

Під час розробки даної містобудівної документації визначились можливі планувальні обмеження використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами, формуються пропозиції щодо можливого розташування об'єктів будівництва в межах проектної території із дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства, з метою залучення інвестицій згідно інтересів територіальної громади, та визначаються заходи щодо реалізації містобудівної політики розвитку даної території, згідно п.4.1. ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території», для визначення містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки.

2.2. Законодавчі та нормативні підстави розроблення генерального плану

При розробці генерального плану керувались такими законодавчо - нормативними актами:

- Конституція України;
- Земельний кодекс України;
- Водний кодекс України;
- Закон України «Про Генеральну схему планування території України»;
- Закон України «Про основи містобудування»;
- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»;
- Закон України «Про власність»;
- Закон України «Про автомобільні дороги»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;
- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»;
- ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»;
- ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту».
- ДБН В.2.3-5:2018 «Вулиці і дороги»;
- ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»;
- ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація зовнішні мережі та споруди»;
- ДБН Б.2.2-5:2011 «Благоустрій територій»;
- Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів.

При розробці генерального плану смт.Середнє поєднаного з детальним планом частини території враховані:

-Генеральний план смт.Середнє розроблений «Діпромісто» (м. Львів) в 1980 році;

-Проект детального планування центральної частини смт.Середнє розроблений інститутом «Закарпатагропроект» у 2005р.,

-Схема планування території Закарпатської області,

-Проект районної планіровки Ужгородського району,

-Проект Схеми планування території Ужгородського району Закарпатської області,

-Лист Закарпатської ОДА від 25.02.2020 року № 289/06-17 щодо врахування державних інтересів.

-Раніше затверджені Детальні плани окремих територій на території селищної ради,

При розробленні містобудівної документації встановлені;

- Блакитні лінії – згідно ДБН Б.2.2-12:2019 «ПЛАНУВАННЯ І ЗАБУДОВА ТЕРИТОРІЙ» це лінії обмеження висоти та силуету забудови, спрямовані на регулювання естетичних та історико-містобудівних якостей забудови.
- Жовта лінія – згідно ДБН Б.2.2-12:2019 «ПЛАНУВАННЯ І ЗАБУДОВА ТЕРИТОРІЙ» не визначається для населених пунктів Закарпатської області, крім міста Ужгород.
- Зелена лінія – згідно ДБН Б.2.2-12:2019 «ПЛАНУВАННЯ І ЗАБУДОВА ТЕРИТОРІЙ» не визначається. В межах території охопленої детальним планом відсутні озеленені території загального користування, рекреаційні ліси та лісопарки, об’єкти природно-заповідного фонду, зони охоронюваного ландшафту.

Джерела вихідних даних

Матеріали надані Середнянською селищною радою, Органами державної влади та іншими службами Закарпатської області, а саме:

- Паспорт смт.Середнє на 4 аркушах.
- Вихідні дані надані Середнянською селищною радою на 16 аркушах.
- Свідоцтво на право власності на нерухоме майно і технічні паспорти на водонапірні вежі і насосні на 27 аркушах.
- Лист Закарпатської ОДА № 289/06-17 від 25.02.2020 року.
- Лист Закарпатського обласного центру з гідрометеорології від 06.05.2020 № 09-04/614.
- Лист АТ «Закарпатгаз» від 19.05.2020 № 197/02-23.
- Лист ПАТ «Закарпаттяобленерго» від 26.05.2020 № 154-25/3446/1.
- Лист «УКРАВТОДОР» від 22.06.2020 № 921/08-10.
- Лист ПАТ «УКРТЕЛЕКОМ» від 23.06.2020 № 247.

Картографічна основа

Креслення та схеми генплану виконані на цифрованій картографічній основі у державній геодезичній системі координат УСК-2000 масштабу 1:2000, яка надана Замовником.

Згідно пункту 1 статті 16 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» містобудівною документацією враховані дані державного земельного кадастру, дані публічної кадастрової карти України та супутникових карт.

Географічне розташування населеного пункту

Селище міського типу Серéднє є адміністративним центром сільської ради. Воно лежить на підгір'ї Вулканічних Карпат (Маковиці) між Ужгородом і Мукачевом на річці Веля, за адміністративним поділом відноситься до Ужгородського району.

Географічні координати смт. Середнє: 48°32'24" північної широти, 22°30'24” східної довготи. Середня висота над рівнем моря - 119 м.

Селище розташоване на трасі М-06 за 21 кілометр від обласного центру. Біля Середнього до 1976 року проходила вузькоколійна залізниця Ужгород -Анталовці.

Назва села відповідає розташуванню села відносно двох найбільших міст Закарпаття - Ужгородом та Мукачево. Багато хто з місцевих жителів і дослідників пов'язує його назву з таким місцезнаходженням. Щоправда дехто резонно звертає увагу, що в назві поселення відображене «середнє» розташування Середнього могло бути не відносно міст, а відносно центру долини в якій розташоване селище.

Адміністративний статус населеного пункту

Згідно Генеральної схеми території України головна ціль удосконалення розселення полягає у створенні містобудівних умов для забезпечення належних умов проживання для

кожного громадянина (незалежно від місця його проживання) вільного доступу до всіх видів культурних послуг та інших ресурсів, необхідних для досягнення гідного життєвого рівня.

Виходячи з цього, а також завдань сталого розвитку населених пунктів із врахуванням адміністративно-територіального поділу України, економічного і соціального районування «Генеральною схемою планування території України» були намічені формування і розвиток систем розселення різного рівня: загальнодержавної, міжобласних, обласних, міжрайонних, районних і внутрішньорайонних.

В Генеральній схемі визначаються основні параметри перших чотирьох рівнів.

Згідно першого рівня — смт. Середне входить до Львівської природньої системи розселення (включає Волинську, Івано-Франківську, Закарпатську, Львівську, Рівненську та Чернівецьку області).

Згідно другого рівня смт. Середне входить в Закарпатську обласну систему розселення (знаходиться в зоні з 2-годинною транспортною доступністю до обласного центру, в якому є комплекс установ обслуговування, що задовольняють спеціалізовані соціально-культурні запити населення).

Для забезпечення 1,5-годинної доступності населення до комплексу установ обслуговування епізодичного стандартного і частково спеціалізованого передбачене формування мережі міжрайонних систем розселення (третій рівень).

Селище міського типу Середне входить в Ужгородську міжрайонну систему розселення.

Крім того, смт. Середне є центром четвертого рівня – адміністративним центром Середнянської сільської ради, до якої входить смт.Середнє та с.Вовкове.

Відомості про площу території

Загальна площа смт.Середнє складає - 1032,80 га.

Чисельність населення, місце в системі розселення

За даними селищної ради чисельність населення станом на 01.01.2020 року становила - 4697 осіб.

ВІКОВА СТРУКТУРА НАСЕЛЕННЯ, ОСІБ

Таблиця 1

Назва н.п.	Вікові групи, роки				Разом
	0-6	6-18	18-60	60 і більше	
смт.Середнє	554 (11,80 %)	1032 (21,97 %)	2403 (51,16 %)	708 (15,07 %)	4697

Оцінка реалізації попереднього генерального плану

Оновлення генерального плану розробляється у зв’язку з тим, що попередньо розроблена містобудівна документація частково втратила актуальність, не відповідає сучасним вимогам містобудівних норм та землекористування.

Потребує коригування забудова громадського центру, виробничих територій, житлової забудови, інженерного забезпечення.

Також оновлення генерального плану, необхідне у зв’язку із змінами у законодавстві у сфері містобудування, землекористування, захисту навколишнього середовища.

Розробка генплану повинна не тільки сприяти розвитку населеного пункту, але й максимально зберегти цінні риси й особливості існуючої забудови, історичні та археологічні пам'ятки, особливо цінні ділянки природи, водних об'єктів і рослинного світу.

Характеристика стану території населеного пункту та існуючі проблеми її використання

Територію селища складає сформована житлова, громадська забудова (заклади освіти, культури, спорту, церкви), комерційна забудова, промислова забудова та сільськогосподарські підприємства.

Селище має переважно одноповерхову садибну індивідуальну житлову забудову.

У смт.Середнє склалася система громадського обслуговування населення з розміщенням підприємств повсякденного обслуговування. Наявні об'єкти управління, освіти, культури, охорони здоров'я, спорту, торгівлі та побутового обслуговування, зв'язку, комунальні, культового призначення та об'єкти транспортної інфраструктури.

Пожежне депо розміщено у північно-західній частині населеного пункту.

На території селища розміщено 4 кладовища (одне закрите). Із них розташоване в ненормативній близькості до житлової забудови.

Проблема утилізації побутових відходів вирішена шляхом вивезення його на полігон у с.Барвінок.

Водопостачання централізоване. Централізована система каналізації для більшості об'єктів відсутня. Садибні житлові будинки мають локальні системи каналізації.

Наразі стоїть питання відведення дощових і талих вод, очистки каналізаційних стоків.

Населений пункт газифікований і електрифікований.

Теплопостачання – від локальних і автономних джерел. Централізоване теплопостачання наявне в комунальних установах. Котельня опалює школу, дитячий садок та Будинок культури, селищну раду.

Вулиці мають асфальтове та щебеневе покриття. По всім вулицям проведене зовнішнє освітлення. Тротуари та благоустрій наявні фрагментарно.

Аналіз факторів що визначають конкурентні переваги та обмеження розвитку селища

Селище Середнє знаходиться на віддалі 21 км від м.Ужгород. Через населений пункт проходить автодорога державного значення М-06 «Київ-Чоп», дороги районного значення, які сполучають селище з іншими населеними пунктами Худлівської, Киблярівської, Пацканівсбкої та Ірлявської сільських рад.

Зручний зв'язок, розвинута соціальна та інженерно-транспортна інфраструктура, промислових об'єктів, пам'яток архітектури, наявність сільськогосподарських угідь та резервних територій для забудови сприяє розвитку смт.Середнє, як вузлового центру в Ужгородському районі.

Структура та обсяги існуючого житлового фонду

Сформована житлова та громадська забудова смт.Середне розміщена по головних вулицях; Закарпатська, Лінська, Шкільна та по всіх розгалуженнях житлових вулиць.

Інтенсивне будівництво житлових будинків садибного типу було розпочате у 90-х роках минулого століття. Зокрема, по вулицях Садова, Шкільна, Борканюка, Возз'єднання, ін. На теперішній час ведеться забудова в мікрорайоні «Приозерний».

Чисельність населення станом на 1 січня 2020 р. становила 4697 осіб. Загальна кількість житлових будинків - 1038, в т.ч., 3 багатоквартирні. Один з яких розташований в центрі, по вул.Закарпатська, два інші по вул.Борканюка.

Більшість будинків в селищі капітальні.

Щільність забудови становить 30%. Площа присадибних ділянок в основному коливається від 0,10 га до 0,15 га.

За останні роки спостерігається незначне збільшення чисельності населення села. Динаміка росту наведена у таблиці.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ (осіб)

Таблиця2

Роки	До 6 років	Від 6 до 18 р.	Від 18 до 60 р.	Пенсійного віку	Всього
2016	587	976	2281	677	4460
2017	580	989	2263	689	4491
2018	558	997	2290	681	4526
2019	549	1024	2389	703	4665
2020	554	1032	2403	708	4697

Об'єкти обслуговування

У селищі функціонують: Середнянська селищна рада, Середнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, школа мистецтв, Середнянська районна лікарня № 2, Будинок культури, дитячий садок, аптеки, бібліотека, пошта, стадіон; греко-католицька, православна церкви та римо-католицька община, заклади громадського харчування, хлібопекарня, ринок та ряд магазинів.

Привабливими об'єктами для дозвілля населення є руїни пам'ятки архітектури - Середнянського замку тамплієрів та історичні винні підвали.

Замок у Середньому був побудований тамплієрами (і це єдиний такий замок на території сучасної України) ще в XII столітті. Напівзруйнований, він зберігся до наших часів і поправу вважається однією з головних цікавих історичних пам'яток Закарпаття.

Винні підвали - найстаріший і найбільший центр виноробства в Закарпатті. Підвали були закладені у 1557 році. Будівництво підвалів велося силами полонених турків. Їх загальна довжина склала 4,5 км. Спочатку підвали грали роль підземного притулку при нападі ворогів, однак поступово перетворилися на виносховище.

ХАРАКТЕРИСТИКА

об'єктів обслуговування, промисловості, комунального господарства, сільського господарства

Таблиця 3

№	Назва	Кількість
1	Об'єкти обслуговування :	
	- селищна рада	1
	- заклади освіти (школа, дитсадок)	3
	- Будинок культури	1
	- культові споруди (церкви)	3
	- заклади культури і спорту (стадіон)	1
	- районна лікарня	1
	- об'єкти торгівлі (в т.ч. готелі ресторани, ін.)	31
2	Виробничі об'єкти, т.ч., швейне виробництво	4
3	Об'єкти промисловості:	
	- НЕК «Укренерго»	3

4	Об'єкти комунального господарства - гуртожитки - кладовище	 - 4
5	Об'єкти сільського господарства, в .т.ч.: - підприємства з виробництва с/г продукції - селянські (фермерські господарства) - особисті підсобні господарства	 1 2 1038

Перелік об'єктів господарського комплексу, інженерно-транспортної інфраструктури, інженерної підготовки і благоустрою, захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів

Господарський комплекс смт.Середне складають підприємства що виробляють с/г продукцію, селянські фермерські господарства, швейні, деревопереробні підприємства, заклади торгівлі та обслуговування.

ОСНОВНІ СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Таблиця 4

№	Назва підприємства	Спеціалізація
1	Державне сільськогосподарське підприємство агрофірма «Леанка»	Сільськогосподарське виробництво
2	ЗАТ фабрика «Середнянка»	Швейне виробництво
3	ТОВ «Росс-Україна»	Швейне виробництво
4	ТзОВ «Матяш і Матяш»	Швейне виробництво
5	ТзОВ «АтлантіК»	Деревопереробне виробництво
6	СУСП «Антал»	Деревопереробне виробництво

Інженерно-транспорту інфраструктуру складають землі транспорту і зв'язку загальною площею 20,97 га, в т.ч., автодорога – 22.81 га.

Всього на території селища - 40 вулиці, загальною протяжністю 20 830 метрів. Переважна більшість вулиць в смт.Середнє з асфальтобетонним покриттям, деякі проїзди – з твердим щебеневим покриттям.

Для доїзду в інші населені пункти мешканці селища користуються автобусними маршрутами, а також особистим легковим транспортом.

3. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В СМТ.СЕРЕДНЕ ТА В ЦІЛОМУ ПО УЖГОРОДСЬКОМУ РАЙОНІ

3.1. Статистична інформація. Географічне розташування та кліматичні особливості

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Селище міського типу Серéднє є адміністративним центром. Воно лежить на підгір'ї Вулканічних Карпат (Маковиці) між Ужгородом і Мукачевом на річці В'єла, за адміністративним поділом відноситься до Ужгородського району.

Розташоване на трасі М-06 за 21 кілометр від обласного центру. Біля Середнього до 1976р. проходила вузькоколійна залізниця Ужгород -Анталовці.

Середнє має дві туристичні марки: руїни Середнянського замку тамплієрів та історичні винні підвали.

Замок у Середньому був побудований тамплієрами (і це єдиний такий замок на території сучасної України) ще в XII столітті. Напівзруйнований, він зберігся до наших часів і поправу вважається однією з головних цікавих історичних пам'яток Закарпаття.

Винні підвали — найстаріший і найбільший центр виноробства в Закарпатті. Підвали були закладені 1557 р. Будівництво підвалів велося силами полонених турків. Їх загальна довжина склала 4,5 км. Спочатку підвали грали роль підземного притулку при нападі ворогів, однак поступово перетворилися на виносховище.

ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Завдяки благодатному клімату тут значного розвитку набуло виноградарство. На території смт.Середнє працює знаменита ДП АПФ «Леанка» - підприємство з виноробства, виробництва та переробки сільськогосподарської продукції. Можна відвідати історичні винні підвали «Леанки», які є найстарішими в Україні. Вони занесені ЮНЕСКО до десятки найкращих винних підвалів Європи.

Також у селищі розміщені: виробнича база (столярний цех), АЗС, ряд кафе та магазинів.

У населеному пункті функціонують: загальноосвітня школа I-III ступенів, дитяча школа мистецтв, дитячий садок, Середнянська районна лікарня №2, селищний будинок культури, бібліотеки, пошта. При греко-католицькому храмі створено Молодіжний центр.

До об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури існує зручне транспортне сполучення, у селі ведеться будівництво житлових будинків садибного типу. Наявність земельних ділянок та відповідної затвердженої містобудівної документації дає можливість громадянам покращувати умови проживання, що позитивно відображається на економіці регіону.

Місцеположення та рельєф

Ужгородський район межує з півдня і заходу з Угорщиною і Словаччиною, зі сходу і південного сходу — з Берегівським, Мукачівським та на півночі — з Перечинським районами.

Щодо природно-географічних умов, то Ужгородський район у північній і східній частинах займає передгір'я останніх південних відрогів Карпат, так званого Вігорлато-Гутинського вулканічного хребта, який переходить у Потиську низовину. Як свідчать археологічні пам'ятки, відкриті за останню чверть століття, Ужгородський район у давнину був густо заселений, починаючи з давньої кам'яної доби і закінчуючи Середньовіччям.

На території району знаходиться крайня західна точка Закарпаття: 22°09' східної довготи; 48°27' північної широти (1,5 км від с. Соломоново), а також найнижча в регіоні точка над рівнем моря (101 м над рівнем моря), яка розташована в районі села Руські Геєвці.

Переважну більшість території району займає Закарпатська низовина, вона прилягає до Середньодунайської низовини (Панонії), а найвищою точкою Ужгородщини є вершина Дунавка, що підіймається на 1018 метрів над рівне моря. Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Тиса, Уж та Латориця, які приймають води десятка безіменних потічків і малих річок. Крім того на низовинних територіях є багато штучних каналів, а також нараховується чимало ставків і водосховищ.

Кліматична характеристика смт. Середнє

Географічні координати смт. Середнє: 48°32'24" північної широти, 22°30'24" східної довготи. Середня висота над рівнем моря -119 м.

Для кліматичної характеристики смт. Середнє використані дані багаторічних спостережень авіаметеорологічної станції Ужгород (цивільна), яка розміщена на південно-західній околиці Ужгорода.

Кліматичні дані авіаметеорологічної станції Ужгород (цивільна) найбільш

репрезентативні до району розташування с. Середнє.

Кліматична характеристика надається ПП Зазулич С.І. для розробки містобудівної документації «Генеральний план смт Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області».

Коефіцієнт, який залежить від стратифікації атмосфери – 200

Коефіцієнт рельєфу місцевості - 1,0

Температурний режим

Середня річна температура повітря становить 9,7° тепла, самого теплого місяця липня - 20° тепла, самого холодного січня - 3° морозу.

Середня місячна та середня річна температура повітря,°С

Таблиця 1

1	II	III	IУ	У	УІ	УII	УIII	IX	X	XI	XII	Рік
-2.8	-0.2	4.7	10.7	15.6	18.5	19.9	19.4	15.5	10.3	4.6	-0.4	9.7

Абсолютний максимум, °С

13	17	25	32	33	35	39	38	34	31	22	17	39

Абсолютний мінімум, °С

-28	-32	-24	-12	-3	-1	5	4	-3	-18	-22	-25	-32

У січні найбільш часто повторюється середньодобова температура повітря від 5° морозу до 5° тепла (в середньому 21 день).

В липні місяці найбільш часто середньодобова температура повторюється від 15 до 20° тепла - 14 днів, від 20° до 25° тепла -14 днів.

Розрахункова температура самої холодної п ’ятиденки 18 °морозу, самого холодного дня -*22*° морозу.

Максимальна глибина промерзання грунту - 65 см.

Зима. Період обмежений датами стійкого переходу середньодобової температури через 0° осінню та весною. В районі розташування смт. Середнє зима починається, в середньому, в кінці другої декади грудня і закінчується в кінці лютого.

Весна починається на початку березня і закінчується на початку другої декади травня.

Літо утримується до середини вересня, продовжується, в середньому, 125 днів.

Осінь продовжується в середньому 80-90 днів.

Безморозний період складає, в середньому, 179 днів, найменший - 138 днів (1960 р.), найбільший - 231 день (1961 р.).

Відлиги. Досить часто взимку відмічаються відлиги (температура повітря вище 0°С).

За зиму відмічається, в середньому, від 20 до 35 днів з відлигою, максимальне число днів з відлигою за зиму - 52. Така велика повторюваність відлиг пов’язана з відкритістю місцевості західним, південно-західним та південним висотним повітряним масам. Температура повітря в такі періоди в окремі дні може підвищуватись до 5-10, в окремі роки до 15° тепла.

Режим вітру

Напрямок вітру та його швидкість залежить від сезонного розподілу баричних систем та взаємодії між ними, а в приземному шарі і від рельєфу місцевості. В районі розташування смт. Середнє, переважає вітер південно-східного та східного напрямків.

Протягом року в приземному шарі переважають південно-східний (26%), східний (16%) і північно-західний (13%) напрямки вітру.

В січні-лютому, листопаді-грудні переважає південно-східний (32-39%) вітер.

Повторюваність напрямку вітру і штилю за рік (%, рози вітрів)

Місяць	Пн.	Пн.Сх.	Сх.	Пд.Сх,	Пд.	Пд.З.	З.	Пн.З.	Штиль
І	11.0	5.8	12.2	38.2	11.6	3.3	5.4	12.5	27.3
ІІ	11.2	7.6	16.0	31.7	8.5	4.3	6.4	14.3	21.6
ІІІ	11.6	10.2	15.5	26.9	11.0	5.6	6.3	12.9	16.4
ІУ	15.0	11.4	15.6	22.6	10.3	6.4	6.2	12.5	13.3
У	12.4	14.4	17.2	19.8	10.4	5.8	7.6	12.4	15.7
УІ	14.3	13.4	15.7	15.0	9.7	7.2	8.5	16.2	18.5
УІІ	16.7	13.5	14.3	14.1	9.7	6.6	8.5	16.6	19.7
УІІІ	14.8	13.8	17.4	15.8	10.8	6.2	7.9	13.3	22.7
ІХ	11.6	10.6	18.4	23.4	12.5	5.0	6.5	12.0	21.8
Х	9.4	8.0	18.3	29.9	12.8	4.6	6.0	11.0	22.5
ХІ	8.8	5.4	15.6	38.2	12.7	3.4	5.0	10.9	21.8
ХІІ	10.1	4.9	12.1	38.9	14-.1	3.7	4.5	11.7	24.1
Рік	12.2	9.9	15.7	26.2	11.2	5.2	6.6	13.0	20.4

Середня місячна та річна швидкість вітру (м/с)
(на висоті приладу 13 м над поверхнею землі)

Таблиця 5

І	її	ІІІ	**ІУ**	У	УІ	УІІ	УІІІ	**ІХ**	Х	**ХІ**	ХІІ	**Рік**
2.1	2.3	2.8	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	2.1	2.3	2.1	2.3

Швидкість вітру дещо більша в весняний та літній період.

Таблиця 6

Середнє число днів із різною швидкістю вітру

Швидкість	І	ІІ	ІІІ	ІУ	У	УІ	УІІ	УІІІ	**ІХ**	**Х**	**ХІ**	**ХІІ**	**Рік**
> 10 м/с	4.2	4.8	7.2	8.7	7.9	7.2	5.9	4.7	3.8	**4.7**	4.5	4.6	68.2
> 15 м/с	0.7	0.5	0.6	0.9	0.5	0.7	0.8	0.6	0.4	0.2	0.4	0.3	6.6
> 25 м/с			0.03		0.01	0.01	0,03	0.1	0.03		0.03		0.2

Сильний вітер (більше 15 м/с) спостерігається в районі розташування с. Середнє, в середньому, 7 днів в році, максимально -15 днів; найчастіше - весною, і менше - в осінній

Таблиця 7

Вірогідність швидкості вітру по градаціям (% від загального числа випадків)

Швидкість м/с									
0-1	**2-3**	**4-5**	**6-7**	**8-9**	**10-11**	**12-13**	**14-15**	**16-17**	**>18-20**
44.1	**26.8**	**17.1**	**7.1**	**1.5**	**1.2**	**0.8**	**0.5**	**0.5**	**0.3***

Примітка: *0.3 - три рази за 10 років.

період.

Швидкості вітру 6-7 м/с перевищує

В літній період, при сильних грозах, при переміщенні через область дуже активних, холодних з хвилями, атмосферних розділів (фронтів), інколи відмічається, в районі розташування м. Ужгород, дуже сильний шквалистий вітер ***локального*** характеру (вітровий вихор), з невеликою тривалістю в часі (від 5 до 20 хв.), швидкість якого може сягати 19-24, пориви до 25- 29 м/с, що класифікується як буря (19-24 м/с) та, відповідно, швидкість вітру 24-29 м/с, як сильна буря. Такі випадки в районі смт. Середне носять локальний характер, і

повторюються, приблизно, 3-4 рази на 10 років.

Опади.

Ужгородський район має середню зволоженість. Середньорічна кількість опадів по району складає 800-870 мм. Розподіл по місяцям приводиться в таблиці.

Таблиця 8

	II	III	IУ	У	УI	УII	УIII	IX	X	XI	XII	**Рік**
61,1	56,2	42,9	52,5	80,8	85,1	94,2	71,3	82,2	72,2	93,7	73,4	865,6

Максимальна кількість опадів за рік може сягати до 950-1000 мм. В 1998 році сумарна кількість опадів за рік дорівнювала 998.8 мм. В 1912 році в Ужгородському районі випало за рік 1068 мм. За холодний період (XI-III) випадає в середньому 300 мм, за теплий (ГУ-X) - 510-550 мм.

Мінімальні річна кількість опадів відмічена 416 мм-в 1961 році.

Максимальна місячна кількість опадів випадає в червні, липні та листопаді, мінімальна - в лютому. Так, в серпні 1955 року в Ужгородському районі випало 177 мм, що становить 2,5 місячні норми.

Найбільша добова кількість опадів спостерігається в теплий період року при сильних зливах. 13 серпня 1980 року в Ужгороді за зливу випало 69 мм (84 % місячної норми). За добу, 9 серпня 2008 року, кількість опадів становила в районі розташування м. Чоп - 110 мм, що становить 126 % місячної норми. Це максимальна добова кількість опадів, що відмічена по Ужгородському району за останні 40 років спостережень.

Відносна вологість повітря

Відносна вологість повітря характеризує стан насичення повітря вологою в процентах при даній температурі. Це добрий показник сухості клімату. Середня місячна вологість повітря зимою складає 80-84 %>, літом - 67-69%. Середньорічна вологість повітря - 73%. Утворенню високої вологості повітря протягом року сприяє залісеність території, велика кількість опадів. Дні, коли волога знижується до 30% і нижче, називаються "сухими". «Сухі» дні-пожежонебезпечні. В середньому в році в районі смт. Середнє відмічається 10-14 "сухих" днів. Найбільше таких днів весною, в квітні (3-5 днів). Практично таких днів не буває влистопаді, грудні.

Тумани

В районі смт. Середнє, в середньому, за рік спостерігається 35, найбільше - 44 дні з туманами. В холодний період року (листопад - березень) з туманами в середньому спостерігається 30 днів, в теплий (квітень-жовтень) - 2-5 днів. Найбільша кількість туманів в період листопад — лютий. Середня річна тривалість туманів 198 рік, найбільша за місяць — (листопад - січень).

Ожеледе-паморозеві явища

Виникнення ожеледі (намерзання льоду на проводах, гілках дерев, поверхнях) в більшості випадків пов'язано з циклонічною діяльністю, опадами (мряка) при переміщенні через область атмосферних фронтальних розділів. В зв'язку з м'яким кліматом та захищеністю Ужгородського району горами частота формування таких відкладень на проводах, деревах та ін. невелика. Ожеледь формується при температурі від 0 до мін. 3°С. Частіше формування ожеледі відбувається з грудня по лютий (по 1-3 дні за місяць).

Максимум (3 дні за місяць) приходиться на грудень-січень. Найбільше число днів з ожеледдю (11 днів) відмічалось в січні 1983 року.

Грози

В середньому за рік буває 36 днів з грозою, найбільше - 47 днів.

Частіше грози бувають, починаючи з квітня по вересень, найбільша грозова активність з травня по серпень. В травні - 7, червні - 9, липні - 9 днів з грозою. Найбільша кількість днів з грозою — 17, зафіксовано в липні. Спостерігаються грози і зимою, частіше в січні та лютому з сильними зливовими снігопадами. Протягом доби частіше грози спостерігаються з 12 до 20 годин.

Середня за рік тривалість гроз - 84 години, в день з грозою - 2.3 години.

Сніговий покрив

Середня дата формування сталого снігового покриву в районі припадає на двадцяті числа грудня. Строки його появи сильно різняться із року в рік в залежності від характеру погоди та особливостей циркуляції повітряних мас в передзимовий період.

Середня тривалість періоду з стійким сніговим покривом в районі смт. Середнє становить близько 30-40 днів. Однак, в 35% зим, сталий сніговий покрив взагалі не установлюється.

Висота снігового покриву невелика 15-25 см, і лише в окремі зими може бути більше 40 см (лютий 1967 року, січень 2000 року). *В лютому 1999 року відмічена максимальна висота снігового покриву - 78 см.*

Сильні тривалі снігопади відмічаються рідко, але щороку відмічаються короткочасні сильні снігопади без тривалого збереження снігового покриву. Сильні снігопади завдають шкоди та викликають труднощі в роботі районного господарства. Під час таких снігопадів кількість опадів за добу перевищує 15-20 мм і більше (7 грудня 1981 року).

За останні 50 років спостережень максимальні енігозапаси по Ужгородському району були 25 лютого 1999 року:

-висота снігу - 55 см;

-щільність снігу - 0.25 г/см^3;

запас води в снігу 138 мм, що і є максимальним сніговим навантаженням (138 кг) на 1 м^2

Гідрологічна характеристика території на якій розташована Середиянська селищна рада

Землі Середнянської селищної ради розташовані в передгірській зоні Карпат та на Закарпатській низовині в долині р. Веля, яка впадає з правого берега в р. Стара.

р. Веля відноситься до невеликих річок Закарпаття: довжина 27 км, площа басейну 96 км2. Виток розташований на західному схилі гори Маковиці (висота гори 978 м). Долина річки у верхів'ї У-подібна, завширшки від 20 до 200 м, у середній течії — трапеціеподібна (завширшки до 1000 м), у пониззі 'Єеоешє завширшки 30-40 м, поросле деревами та кущами, межене русло кам'янисте, зливається з долиною р. Стара. Річище звивесте в селі.

Нижче с. Середнє р. Веля виходить на Закарпатську низовину і впадає в р. Стара на західній околиці с. Дубрівка.

Територія Закарпатської області за географічним положенням та кліматичними умовами відноситься до зони активної розвиненої зливової діяльності, де протягом року неодноразово за короткі проміжки часу випадає 100 і більше мм опадів, які формують значні, часто катастрофічні паводки. За цими ознаками Закарпаття відноситься до найбільш паводконебезпечних регіонів Європи. Дощові та сніго-дощові паводки тут відзначаються частотою, інтенсивністю перебігу та одночасним охопленням великих площ.

Основною причиною цього є орографічні особливості регіону, дугоподібне розташування гірських хребтів Українських Карпат, що сприяє затримуванню вологих повітряних мас з Атлантики і інтенсифікації зливових дощів.

Формування паводків відбувається в результаті складної взаємодії метеорологічних факторів, які змінюються в часі і просторі (інтенсивність, тривалість зливових опадів, площа зрошення ними басейну) та характеристик поверхні річкових водозборів, які визначають втрати дощових вод та час добігання їх по схилах і руслу.

Територія навкруги с. Середнє розташована в передгір'ї Карпат та на Угорській рівнині.

З цими орографічними особливостями пов'язаний водний режим річки під час паводків. Значні похили в верів'ях р. Веля місцевості зумовлюють швидкоплинний розвиток паводків, під час сильних та дуже сильних дощів.

Паводки на р. Веля характерні в будь - яку пору року. Найвищий паводок з негативними наслідками для с Середнє відбувся в багатоводному 1980 році, коли за два літні місяці, червень - липень, випало за даними метеопоста с. Зняцево 409 мм дощу (56% річної норми). 21-23 липня 1980 р. в басейні р. Веля випало 170-220 мм дощу (с. Зняцево - 170 мм). На фоні високої водності і перезволоженності грунту від попередніх дощів на р. Веля сформувався високий паводок (підвищення рівня води сягло 3,0-3,5 м над меженним), відбувся перелив через дорогу на вул.Борканюка, підтоплення домогосподарств в смт. Середнє по обидва береги р. Веля.

Небезпечними також бувають зимові паводки, коли після тривалого морозного періода, заходить різке тепло з потужними дощами, як 03 лютого 2017 року, коли льодохід супроводжувався заторами льоду.

Клімат

Погоду в Ужгородському районі, в основному, формує західний та південно-західний перенос повітряних мас з Атлантики. Повторюваність переносу повітряних мас з північного сходу, та півдня невелика. Для зимового періоду характерна циклонічна діяльність з районів Атлантики та Середземного моря. Досить часто теплі вологі повітряні маси переміщаються в район, викликають відлиги, підвищення температури повітря (від 0 до 10-15тепла) та високу вологість повітря. Короткочасні зимові похолодання пов'язані, в основному, з поширенням з Північного Сходу холодного Сибірського антициклону.

Навесні відмічаються різкі переходи від тепла до холоду, особливо в березні та квітні, і навпаки. При переміщенні тропічних теплих і сухих повітряних мас в деякі дні температура повітря в березні може сягати 25 тепла, в квітні – 28-30 вище нуля.

При вторгненні арктичних холодних повітряних мас – температура повітря різко знижується, в квітні, травні відмічаються заморозки, в квітні 3-10 морозу, в окремі роки і до 14 нижче нуля, в травні від 0 до 5 нижче нуля. Відмічаються заморозки і в червні – але рідко – один раз в 3-5 років.

В літній період погоду Ужгородського району формує, в основному, західний та південно-західний перенос висотних повітряних мас, з районів Середземного моря та Атлантичного океану. З цими процесами, як правило, пов'язані значні дощі, сильні зливи, в окремі роки затяжні та тривалі.

Літом температура повітря (+30ºС і вище) спостерігається в періоди, коли з Північної Африки переміщається на райони Закарпаття сухе тропічне повітря. Максимальна температура повітря в цей час може сягати 33-36°С. Перша половина осені тепла і суха (з деякими відхиленнями), друга – з частими дощами та туманами. В кінці жовтня, в листопаді збільшується повторюваність переміщення циклонів з заходу на Закарпаття, які несуть затяжні дощі, мряку, тумани, а на високогір'ї випадає вже сніг.

Середня річна температура повітря складає 9.6° тепла, найтеплішого місяця липня 20.5°, найхолоднішого місяця зими січня – мінус 3.1°. Максимальні температури повітря від 32° до 36° тепла найбільш часто спостерігаються в липні та серпні. 39°тепла було відмічено в липні 1952 року, в м. Ужгород. Температура повітря вище 30° тепла рахується небезпечною, а вище 40° тепла – дуже небезпечною.

Мінімальна температура повітря спостерігається найчастіше в січні – від мін 8 до мін 26°. Вірогідність температури повітря нижче 25° морозу в Ужгородському районі в грудні, січні, та лютому складає в середньому 6%. Досить часто зимою в Ужгородському районі відмічаються відлиги (температура повітря вище 0°С). за зиму відмічається від 30 до 60 днів з відлигами. Така велика повторюваність днів з відлигами пов'язана з відкритістю місцевості району західним, південно-західним і південним теплим і вологим повітряним масам. Температура повітря в такі дні може підвищуватись до 10-15°С.

В Ужгородському районі переважають вітри південно-східного напрямку. Протягом року в приземному шарі переважає південно-східний вітер (26%), східний – 14%, північно-східний, північний, північно-західний – 12%. В холодний період року переважає також південно-східний вітер. В травні поряд з південно-східним (19%) відмічається північно-східний вітер (17%). В червні-серпні майже рівна вірогідність вітрів північно-східного (16-18%), південно-східного (15%) і південно-західного (12-15%) напрямку. Штиль (без вітру) найбільш вірогідний (24-34% від загального числа випадків спостережень за вітром) з кінця літа до початку весни. Вітер зі швидкістю більше 6-9 м/с відмічається частіше з грудня по квітень.

Відносна вологість повітря характеризує стан насичення повітря вологою в процентах при даній температурі. Це добрий показник сухості клімату. Фізико-географічні умови території, рельєф, лісові площі території сприяють досить високій вологості повітря. Середня місячна вологість повітря зимою складає 80-84 %, літом – 67-69%. Середньорічна вологість повітря – 73%.

Максимальна кількість опадів за рік може бути 950-1000 мм. Мінімальні річна кількість опадів відмічена 416 мм. Максимальна місячна кількість опадів випадає в червні, липні та листопаді, мінімальна – в лютому. Найбільша добова кількість опадів спостерігається в теплий період року при сильних зливах.

В середньому за рік спостерігається 35, найбільше – 44 дні з туманами. В холодний період року (листопад – березень) з туманами в середньому спостерігається 30 днів, в теплий (квітень-жовтень) – 2 дні. Найбільша кількість туманів в листопаді – лютому.

Середня дата формування сталого снігового покриву в районі припадає на двадцяті числа грудня. Строки його появи сильно різняться із року в рік в залежності від характеру погоди та особливостей циркуляції повітряних мас в передзимовий період.

Середня тривалість періоду з стійким сніговим покривом в районі складують близько 50-60 днів. Однак, в 35% зим, сталий сніговий покрив взагалі не установлюється.

Висота снігового покриву невелика, і лише в окремі зими може бути більша 40 см. Сильні снігопади відмічаються рідко, але щороку відмічаються короткочасні сильні снігопади без тривалого збереження снігового покриву. Сильні снігопади завдають шкоди та викликають труднощі в роботі районного господарства. Під час таких снігопадів кількість опадів за добу перевищує 15-20 мм і більше.

Геологічна будова

У геологічному відношенні територія району розташована у зоні Закарпатського внутрішнього прогину, що складений Мукачівською і Солотвинською улоговинами з накладеною на них Вигорлат-Гутинською грядою. До них з півдня прилягає Паннонський серединний масив. Поширені осадочні, магматичні утворення від верхньо-протерозойських до четвертинних. У всіх тектонічних зонах зустрічаються відклади юрської системи. Відклади крейдової системи беруть участь у будові фундаменту Закарпатського внутрішнього прогину. До них тут відносять теригенно-карбонатну флішоїдного типу товщу, складену чорними аргілітами, алевролітами, пісковиками, мергелями й вапняками. Потужність цієї товщі сягає кількох сотень метрів.

В цілому ґрунти Ужгородського району сформувались в умовах помірного клімату з достатнім зволоженням, тому переважають різновиди дерново-підзолистих ґрунтів на низинній території та бурі гірсько-лісові, лучно-лісові у гірській місцевості.

Буроземно-підзолисті грунти, поширені на виположених формах рельєфу горбів, гряд у передгір'ї і високих терас гірської частини. Вони утворились на досить глибоких товщах

делювіальних і давньоалювіальних переважно нещебнистих відкладів. На їх формування вплинули два основні процеси грунтоутворення; буроземний, що відбувався під впливом лісової рослинності, і псевдопідзолистий або лессіваж, викликаний надмірним зволоженням і поверхневим оглеєнням, яке зумовлює відновлення окисного заліза, переведення його у двовалентний рухомий іон і збільшує рухомість гумусових речовин. Ці сполуки перерозподіляються по профілю грунту за підзолистим типом, але без тих глибоких хімічних перетворень, які властиві справжньому підзолистому процесові.

Будова грунтового профілю і властивості його горизонтів спричинюють незадовільний водно-повітряний режим грунтів. Вони швидко насичуються вологою, а надлишок опадів утворює поверхневий стік, який зумовлює змив та розмив верхніх горизонтів. Не випадково грунти цього типу найбільш піддаються водній ерозії.

Наявність потужного та практично водонепроникного ілювіального горизонту викликає застій вологи у верхніх горизонтах, спричиняє поверхневе або наскрізне оглеєння грунту, що призводить до переважання анаеробних умов життєдіяльності мікроорганізмів, погіршує перехід поживних речовин у доступні для рослин форми.

На території смт.Середнє переважають буроземно-підзолисті середгьосуглинкові грунти та їх глеюваті відміни, буроземно-підзолисті слабозмиті глейовані середньосуглинколві грунти та їх глейоваті відміни, дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейоваті середньогсуглинкові грунти.

Варто відмітити, що загальна характеристика геологічної будови проектованої території має суттєве значення при інженерно-будівельному освоєнні території. Територія району характеризується підвищеною сейсмічністю.

Гідрологічні умови

В’єла (інші назви — Ви́ля, Віóла) — річка в Україні, в межах Ужгородського району. Права притока Старої (басейн Дунаю). Витоки розташовані на захід від гори Маковиці (978 м). Річка тече переважно з півночі на південь між південно-західними відногами хребта Маковиці (частина Вулканічного хребта), нижче смт Середнього виходить на Закарпатську низовину. Впадає у Стару на західній околиці села Дубрівки. Довжина 27 км, площа басейну 96 км². Долина у верхів'ї V-подібна, завширшки від 20 до 200 м, у середній течії — трапецієподібна (завширшки до 1000 м), у пониззі зливається з долиною Старої. Річище звивисте, завширшки від 0,5 до 30 м. Похил річки 23 м/км.

Також по території населеного пункту проходить ряд придорожних канав, які збирають поверхневі води.

Гідрогеологічні умови

Весь теплий період року характеризується частим випаданням зливових опадів, внаслідок чого на річках Ужгородського району щорічно утворюються дощові паводки. У середньому за рік спостерігається 8-10 паводків, в тому числі 1-4 з виходом на заплаву. Інтенсивна водовіддача водозборів при випаданні зливових опадів, а також значна пересіченість місцевості з великими похилами сприяють формуванню паводків з крутими підйомами та спадами рівнів води. Тому тривалість стояння високих рівнів незначна і не перевищує, як правило, 4 - 8 діб.

Осіння і зимова межені нетривалі та нестійкі внаслідок випадання дощів в осінній сезон і відлиг зимою. Зимова межень найбільш чітко проявляється в період зі стійкою від'ємною температурою повітря. Вона рідко триває два місяці. При відлигах зимовий стік істотно збільшується внаслідок талих вод.

Існуюче водопостачання. Водопостачання центральної частини селища (громадських і житлових будинків) – централізоване. Садибна забудова здійснюється з підземних джерел з діючої артсвердловини.

Ґрунтовий покрив

В цілому, ґрунти району сформувались в умовах помірного клімату з достатнім зволоженням, тому переважають різновиди дерново-підзолистих ґрунтів на низинній території та бурі гірсько-лісові, лучно-лісові на горбогір'ї. В рівнинній частині вони утворилися як на давніх, так і на сучасних річкових відкладах. Неглибоке залягання ґрунтових вод сприяє їх оглеєнню, а наявність ділянок лісу – опідзоленню.

Дернові ґрунти мають різний ступінь опідзолення і оглеєння, тому виділяють такі їх відміни: дерново-опідзолені, глейові, дерново-глейові ґрунти. Перші розвинулись на підвищених ділянках тераси, де ґрунтові води залягають на більших глибинах; вони мають кращі водоповітряні властивості, але менш гумусовані. Дернові глейові ґрунти утворились там, де ґрунтові води залягають близько до поверхні, а після злив застоюються і на поверхні. Процес оглеєння охоплює весь профіль ґрунту, що негативно відбивається на рості рослин. Ґрунти при висиханні тріскаються на великі брили, це заважає їх обробітку.

Ґрунтовий покрив проектованої території характеризується відносною однорідністю, що зумовлено обмеженими розмірами даної території та її геоморфологічними особливостями. На території проектування – дерново буроземні опідзолені грунти.

При проведенні будівельних заходів варто знімати родючий шар ґрунту потужністю 20 см, що дозволить вирішити деякі проблеми формування системи зелених насаджень. Фактор ґрунтових умов в даній ситуації не є обмеженням.

На території населеного пункту зустрічаються такі грунти.

Таблиця5

Шифр	Ґрунти
182 д	Буроземно-підзолисті і середньосуглинкові грунти та їх глеюваті Відмінності
182′ д	Буроземно-підзолисті слабозмиті глейовані середньосуглинкові Грунти та їх відмінності
184 д	Буроземно-підзолисті середньозмит глейовані середньосуглинкові грунти
185 д	Дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейоваті середньосуглинкові грунти
186 д	Дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейові середньосуглинкові грунти
186 е	Дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейові важкосуглинкові грунти
193 д	Бурі гірсько-лісові глибокі опідзолені середньосуглинкові грунти теплого поясу
198 г	Бурі гірсько-лісові неглибокі слабозмиті легкосуглинкові грунти
198 д	Бурі гірсько-лісові неглибокі слабозмиті опідзолені середньосуглинкові Грунти
208 е	Дерново-буроземні намиті опідзолені глейові важкосуглинкові Грунти

Рослинність

Деревна рослинність на території проектування частково наявна. Трав’яниста рослинність на території розробки ДПТ представлена бур'янами: осот польовий, мишій, щириця, свиріпа, лобода, пирій та ін.

Інженерно-будівельна оцінка території

Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України територія Ужгородського району, і смт.Середнє зокрема, відноситься до території підвищеної складності будівельних умов освоєння.

Територія проектування відноситься до сейсмічно активних зон, про що свідчить Карта загального сейсмічного районування території України (згідно ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво в сейсмічних районах України», де відображені величини сейсмічності, які необхідно враховувати:

- відповідно карти «А», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС1 згідно з ДБН В.1.2-14, а також класу наслідків (відповідальності) СС2 - для будівель заввишки до 73,5 м – 7 бальна зона;

- відповідно карти «В», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС2 згідно з ДБН В.1.2-14 - для будівель заввишки від 73,5 м до 100 м, а так само об'єктів, які належать до потенційно небезпечних, але не ідентифікуються як об'єкти підвищеної небезпеки відповідно до ЗУ «Про об'єкти підвищеної небезпеки», територія відноситься до 7-бальної сейсмічної зони;

- відповідно карти «С», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідності) СС3 згідно з ДБН В.1.2-14 необхідно враховувати 8-бальну сейсмічність території.

Існує небезпека проходження транзитних сейсмічних хвиль від осередків, поширених на території Румунії та Угорщини.

Фактор інженерно-будівельної оцінки необхідно враховувати при визначенні вартості будівельного освоєння території.

Територія розробки генплану відноситься до III Б архітектурно-будівельного кліматичного району України, згідно ДБН Б.2.2-12:2019 ДСТУ – Н Б В.1.1-27:2010, листа закарпатського обласного центру з гідрометеорології з наступними кліматичними характеристиками:

- середня літня температура +20ºС,
- середня зимова від 5 до –5ºС,
- найнижча температура досягає –27ºС, найвища +37ºС,
- середня кільність опадів 800-870 мм,
- сердньорічна вологість повітря 73%,
- середня висота снігового покриву 15-25 см,
- максимальне снігове навантаження - 138 кг/м^2,
- швидкісний натиск вітру - 27 кгс/м2
- нормативна глибина промерзання ґрунту - 0,65 см.
- сейсмічність - 7 балів.

3.2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, а також прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

В цілому по Закарпатській області протягом 2019 року відбулося незначне зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення. Обсяги забруднюючих речовин, які надійшли у повітряний басейн у 2019 році від стаціонарних джерел забруднення, за даними Головного управління статистики, зменшились в порівнянні з 2018 роком на 6,5% і складають 3,7 тис.тонн проти 3,9 тис.тонн у 2018 році. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин 20,4% складають речовини, що належать до парникових газів, зокрема, метан. Крім того, 0,3 млн.т становлять обсяги викидів діоксиду вуглецю.

Зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря відбулось за рахунок основних забруднювачів атмосферного повітря в регіоні ПАТ «Закарпатгаз» та магістральних газопроводів УМГ "Прикарпаттрансгаз" Закарпатського обласного лінійного виробничого управління магістральних газопроводів, конкретніше від кількості об'ємів перекачаного цими підприємствами газу.

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря області у 2019 р. (тонн)

	Обсяги викидів, тонн		Збільшення (зменшення) викидів у 2019р. проти 2018р..	Обсяги викидів у 2019р. до 2018р., %	Викинуто в середньому одним підприємством
	у 2019р.	у 2018р.			
По області	3711,7	3972,0	-260,3	93,4	20,5
м.Ужгород	120,6	69,1	51,5	174,5	2,9
м.Берегово	146,5	76,6	-69,9	191,3	20,9
м.Мукачево	220,3	278,2	-57,9	79,2	9,2
м.Хуст	30,2	12,3	17,9	246,7	3,8
м.Чоп	5,9	5,4	0,5	108,7	2,0
Берегівський	11,2	701,9	-690,7	1,6	3,7
В.Березнянський	2,0	15,9	-13,9	12,8	1,0
Виноградівський	21,8	44,4	-22,6	49,0	1,8
Воловецький	651,4	295,4	356,0	220,6	130,3
Іршавський	29,9	24,4	5,5	122,8	6,0
Міжгірський	174,7	205,3	-30,6	85,1	58,2
Мукачівський	40,1	31,7	8,4	126,7	3,6
Перечинський	226,7	223,4	3,3	101,5	32,4
Рахівський	58,4	62,0	-3,6	94,2	5,3
Свалявський	476,7	396,9	79,8	120,1	39,7
Тячівський	62,2	109,1	-46,9	57,0	6,9
Ужгородський	1274,0	1122,8	151,2	113,5	98,0
Хустський	159,1	297,2	-138,1	53,5	31,8

Динаміка обсягу викидів забруднюючих речовин в Закарпатській області

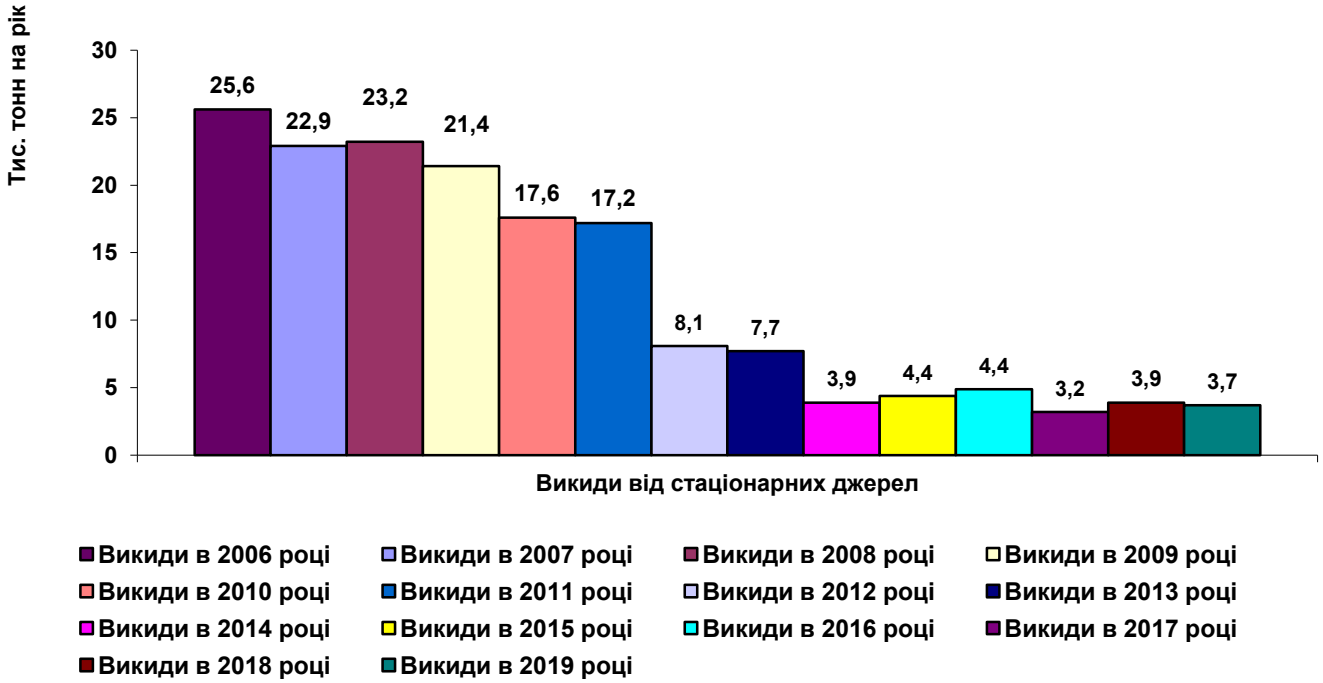

Обсяги викидів забруднюючих речовин (без діоксиду вуглецю) в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення за видами у 2019 році

	Обсяги викидів				
	тонн	у % до 2018р.	у % до підсумку	у розрахунку	
				на 1 особу, кг	на 1 км2 площі області, кг
1	2	3	4	5	6
Усього	3711,7	93,4	100,0	3,0	291,0
у тому числі					
діоксид сірки	158,2	92,7	4,3	0,1	12,4
діоксид азоту	936,9	138,3	25,2	0,7	73,5
оксид азоту	26,0	159,7	0,7	0,0	2,0
оксид вуглецю	1267,6	127,4	34,2	1,0	99,4
метан	758,3	51,5	20,4	0,6	59,5
неметанові леткі	207,0	73,5	5,6	0,2	16,2

органічні сполуки					
сажа	135,6	86,1	3,7	0,1	10,6

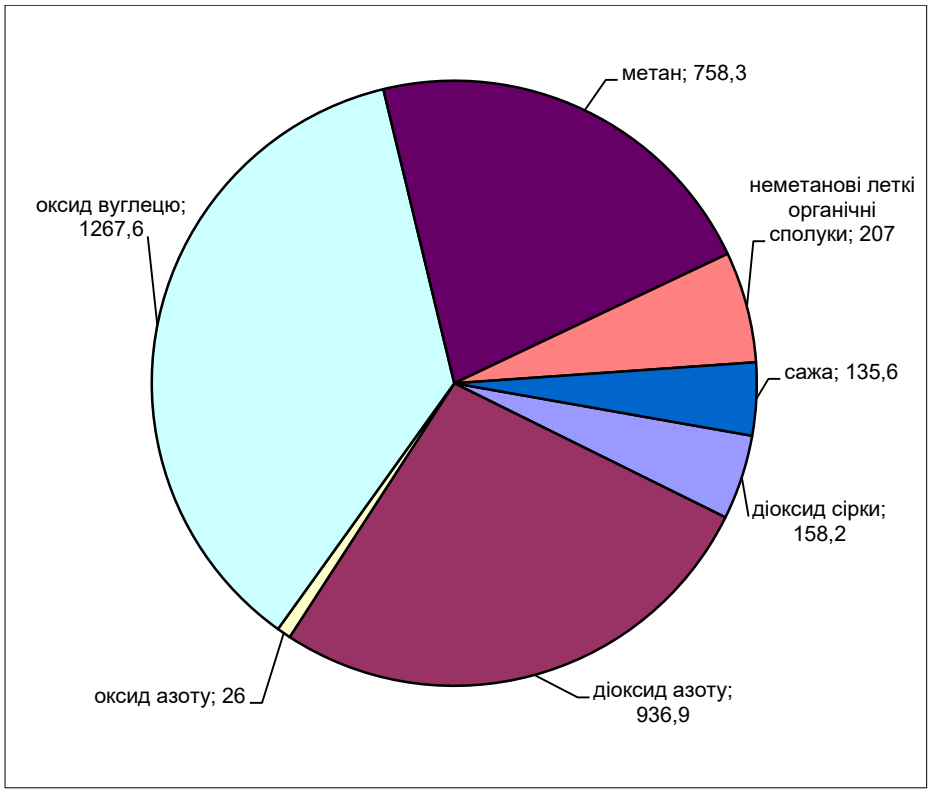

Стан повітряного середовища в Ужгородському районі

За метеорологічними умовами Ужгородський район відноситься до територій з високим потенціалом забруднення повітря та досить несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення).

Стан повітря залежить від обсягів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Протягом 2019 року відбулося незначне зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення. Обсяги забруднюючих речовин, які надійшли у повітряний басейн у 2019 році від стаціонарних джерел забруднення, за даними Головного управління статистики, зменшились в порівнянні з 2016 роком на 34,2% і складають 3,2 тис.тонн проти 4,9 тис.тонн у 2019 році. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин 54,6% складають речовини, що належать до парникових газів, зокрема, метан. Крім того, 0,2 млн.т становлять обсяги викидів діоксиду вуглецю.

Із загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря найбільше забруднень припадає на Ужгородський район - 27,07%.

Сучасний стан (2013-2020 рр.) навколишнього природного середовища у смт.Середнє характеризується як відносно стабільний. Висновок базується на доповідях Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА, натурних спостережень.

На території селища Середнє потужних джерел забруднення немає.

Основними стаціонарними джерелами забруднення повітря на даній території є індивідуальні котельні виробничих та громадських об’єктів, зварювальні пости, складські приміщення, резервуари для ЛЗР на діючій АЗС.

Обсяги викидів забруднюючих речовин у повітря пересувними джерелами у 2019 р. році становила 62% до 2016 р. Такі рівні забруднення повітря пересувними джерелами перш за все зумовлені збільшенням кількості автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вуличної мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит).

Основну частку у забруднення атмосферного повітря вносить транзитний транспорт. Частка викидів від автотранспорту до загального обсягу викидів складала понад 86%.

Селище Середнє примикає до автодороги М-06 «Київ-Чоп». Також через населений пункт проходять дороги обласного значення. а також автомобільні шляхи обласного значення, а саме.

Автошля́х О071201 – автомобільний шлях довжиною 23,4 км, обласна дорога місцевого значення у Закарпатській області. Пролягає по Ужгородському (9,8 км) та Мукачівському (13,6 км) районах від селища міського типу Середнє до села Кайданово. Починається в смт.Середнє на перетині з М 06, проходить через села Лінці, Пацканьово, Шкуратівці.

О071204 – автомобільний шлях довжиною 12,0 км, обласна дорога місцевого значення у Закарпатській області. Пролягає по Ужгородському районі від смт.Середнє до села Анталовці. Починається на перетині з О071201, проходить через села Чертеж, Ляхівці, Худльово. Закінчується в селі Анталовці.

Частина житлових вулиць населеного пункту мають дорожне покриття досить низької якості. По таких дорогах автомобілі рухаються з перегазуванням, безперервним гальмуванням або прискоренням.

Хімічно агресивні елементи й сполуки що містяться у вихлопних газах, крім негативного впливу на здоров’я населення, також спричиняють руйнування житлових будинків, пам’яток архітектури тощо. Також прискорюються процеси корозійного руйнування металоконструкцій, кабельних мереж, металевої покрівлі, втрачають естетичний вигляд пофарбовані фасади будівель.

Водний басейн

Річки Закарпатської області в географічному плані розміщені та належать до басейну одного із найбільших приток ріки Дунай – річки Тиса, яка є основною водною артерією області. Загальна протяжність річки Тиса — 967 км, з них в межах України – 262 км. Всі річки беруть свій початок у високогірній частині Карпат.

Територія області перерізана густою річковою мережею, і її середня густина складає 1,7 км/кв. Всього в області протікає 9426 рік, сумарною довжиною 19723 км. Загальна довжина 155 річок, кожна з яких довша 10 км, становить 3,43 тис.км. З них ріки Тиса, Боржава, Латориця та Уж мають довжину більш як 100 км кожна.

Поверхневий стік на території області формують правобережні притоки р. Тиса – ріки Тересва, Теребля, Ріка, Боржава, що впадають в р. Тиса та ріки Уж і Латориця, які впадають в ріки Лаборець та Бодрог на території Словаччини.

На території селища Середне поверхневі води представлені р.В’єла на сході, з північного сходу – рибником та мережею водовідвідних каналів. Ці відкриті водойми виконують функцію водоприймача, в які скидаються стоки з прилеглих до них територій населеного пунктту.

Сільськогосподарське водопостачання, за винятком невеликої кількості водозаборів із гірських потоків, базується переважно на підземних водах. Закарпаття – найбільш зволожена область України. Всі розвідані або діючі водозабори підземних вод в області є інфільтраційними, тому якість добутої в них підземної води повністю залежить від характеристик поверхневого стоку і потребує особливого захисту.

Основні водоносні горизонти

Геологічний індекс водовмісних порід	Кількість прогнозних ресурсів, тис. $м^3$/добу	Кількість експлуатаційних запасів, тис. $м^3$/добу
1	2	3
Водоносні горизонти алювіальних четвертинних відкладів і міжпластового водоносного горизонту вулканогенних відкладів неогену	707,05	418,06

Використання води за видами економічної діяльності у 2019 році та двох попередніх

Види економічної діяльності	2017 рік		2018 рік		2019 рік	
	усього, млн $м^3$	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн $м^3$	% економії свіжої води за рахунок оборотної	усього, млн $м^3$	% економії свіжої води за рахунок оборотної
1	2	3	4	5	6	7
Усього за регіоном	21,8	59,01	23,57	54,99	29,46	40,93
За видами економічної діяльності у тому числі:						
промисловість	1,383	91,75	1,543	90,74	1,502	90,7
сільське господарство	3,411	0,459	4,757	0,117	11,62	0,039
житлово-комунальне господарство	16,23	0,708	16,53	0,661	15,56	0,7

На даний час водопостачання центральної частини території смт.Середнє здійснюється з центрального водопроводу. На час розробки проекту в смт. Середнє прокладено мережі центрального водопостачання протяжністю 12,75 км.

Джерелом водопостачання населення смт.Середнє є чотири діючі артсвердловини з водонапірними вежами, розташовані по вул.Шкільна, Зелена, Садова і Грабини.

Розроблена проектна документація на влаштування системи централізованого водовідведення, та реконструкція очисних споруд повної біологічної очистки, з проектною потужність очистки господарсько-побутових стоків в об'ємі - 1000 м3/добу.

На відміну від поверхневих, підземні води більш захищені від антропогенного впливу. Однак, їх якість здебільшого залежить від якісних характеристик поверхневого стоку. Генеральним планом на значній частині селища планується будівництво мережі напірної господарсько-побутової каналізації, яка охопить як вже існуючу забудову так і нові об'єкти.

Забруднення підземного водоносного горизонту на території садибної забудови пов'язане з порушеннями санітарних вимог щодо обладнання та будівництва вигрібних ям, надвірних вбиралень, гноєсховищ, внесення мінеральних добрив, тощо. Об'єкти громадської та житлової забудови частково обладнані центральною каналізацією всього на 56%. Мешканці садибної забудови, на даний час в основному, користуються вигребами.

Для забезпечення санітарно-епідеміологічної безпеки та охорони від випадкового або навмисного забруднення поверхневих чи підземних джерел і водопровідних споруд системи централізованого питного водопостачання (незалежно від форми власності або відомчої підпорядкованості), а також прилеглих до них територій слід передбачати дотримання параметрів зон санітарної охорони (відповідно до вимог ДБН В.2.5-74:2013) та дотримання у межах даних зон режимів господарської діяльності, визначених Постановою Кабінету Міністрів України №2024 від 18.12.1998 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Стан ґрунтів

Спеціальні роботи (геохімічна зйомка) щодо вивчення стану ґрунтів в селі впродовж останніх 20-ти років не виконувались. Регулярне спостереження за санітарним станом ґрунтів не проводиться.

На території населеного пункту зустрічаються такі грунти.

Шифр	Ґрунти
182 д	Буроземно-підзолисті і середньосуглинкові грунти та їх глеюваті Відмінності
182 ′ д	Буроземно-підзолисті слабозмиті глейовані середньосуглинкові Грунти та їх відмінності
184 д	Буроземно-підзолисті середньозмит глейовані середньосуглинкові грунти
185 д	Дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейоваті середньосуглинкові ґрунти
186 д	Дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейові середньосуглинкові грунти
186 е	Дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейові важкосуглинкові грунти
193 д	Бурі гірсько-лісові глибокі опідзолені середньосуглинкові грунти теплого поясу
198 г	Бурі гірсько-лісові неглибокі слабозмиті легкосуглинкові грунти
198 д	Бурі гірсько-лісові неглибокі слабозмиті опідзолені середньосуглинкові Грунти
208 е	Дерново-буроземні намиті опідзолені глейові важкосуглинкові Грунти

На сільгоспугіддях спостерігаються підвищені концентрації сполук міді, цинку що пов'язано із добрив для живлення та росту плодових дерев, зокрема яблук. Вміст загальної сірки по всій території перевищує ГДК. По сумарному показнику більше половини території характеризується помірним рівнем забруднення із локальними ділянками сильного забруднення.

Земельні ресурси зазнають негативного впливу від накопичень побутових відходів, значна частина яких могла б знайти застосування як вторинна сировина. На території селища і району відсутні підприємства з перероблення та утилізації відходів виробництва.

Вивезення твердих побутових відходів з території селища здійснює ТОВ «АВЕ Ужгород». Вивіз будівельного сміття та ТПВ здійснюється на централізоване сміттєзвалище в с.Барвінок.

Земельні ресурси зазнають негативного впливу від накопичень побутових відходів, значна частина яких могла б знайти застосування як вторинна сировина. На території селища і району відсутні підприємства з перероблення та утилізації відходів виробництва.

Ще одним суттєвим джерелом забруднення ґрунтів є кладовища. На території селища є 4 кладовища. Одне з них закрите. До закриття плануються ще два кладовища. Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м, а від закритих (з закінченим кладовищним періодом) – 100 м.

Протягом останніх років на підприємствах сільськогосподарського виробництва використовуються міндобрива, які зберігаються на їх території. Пестициди для роздрібної реалізації завозяться в обмеженій кількості і зберігаються безпосередньо у пунктах реалізації в заводській упаковці. До них відносяться засоби захисту рослин та добрива, а також супутні товари по догляду за присадибними ділянками**.**

Забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також повітря через незадовільний стан покриття вулиць.

Радіаційний стан

Згідно постанови Кабінету Міністрів України №106 від 23.07.1991 і №600 від 29.08.1994, село не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Середнє значення експозиційної дози гамма-випромінювання знаходиться в межах норми і складає 11,5 мкР/год. (в діапазоні від 11 до 30 мкР/год.).

Дозиметричний паспорт смт.Середнє не розроблявся, радіаційне обстеження не проводилось. Природна радіоактивність не перевищує допустимі норми згідно БДУ – 91.

Виходу радону не зареєстровано. Система планувальних обмежень відсутня.

Електромагнітне забруднення

Електропостачання смт.Середнє на даний час забезпечується по лініях електропередачі 10 кВ, 35 кВ, через електропідстанції 10 кВ.

Передача та розподіл електроенергії між споживачами села здійснюється по лініях електропередачі до 1кВ через трансформаторні підстанції (ТП-10/0,4 кВ).

Акустичний режим

Безпосередньо через територію смт.Середнє проходять дороги обласного значення; О071201 «Середнє - Лінці - Шкуратівці - Ракошино», яка починається на перетині з М-06, та проходить через села Лінці, Пацканьово;
О071204 «Середнє - Анталовці». Транзитний транспорт, який проходить через населений пункт спричиняє шум, погіршує екологічний стан.

Система організації руху та реконструкція вуличної мережі спрямована на вирішення транспортної проблеми. У межах червоних ліній вуличної мережі необхідно впроваджувати застосування шумозахисних заходів для першої лінії забудови (віконні блоки, облицювальні матеріали, озеленення вздовж вулиць).

Деревопереробний об’єкт, який є також джерелом шуму, розташований у комунальній зоні, з дотриманням санітарних норм.

Природно-заповідний фонд

Території та об’єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення на території або поблизу смт.Середнє - відсутні.

Природоохоронна територія представлена прибережною захисною смугою р.В’єла, існуючих струмків, водовідвідних каналів та ставка.

Господарське використання земель даних територій регламентується дією Земельного та Водного кодексів України. Встановлення меж прибережної захисної смуги повинно виконуватися відповідно до проектів землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж прибережної захисної смуги водних об'єктів в натурі (на місцевості) сертифікованими землевпорядними організаціями.

Головні планувальні обмеження населеного пункту представлені санітарно-захисними зонами:

Здійснення екологічної політики має бути орієнтоване не на екстенсивні дії (віддалення від джерела забруднення), а на усунення причини забруднення (впливу цього джерела на довкілля) та забезпечення екологічної стабільності при розвитку селища. Основний шлях в цьому напрямку – модернізація застарілих технологій виробничих процесів на існуючих підприємствах.

Система планувальних обмежень техногенного характеру представлена санітарно-захисними та охоронними зонами від промислових та сільськогосподарських підприємств і виробництв, транспортних об'єктів, і об'єктів комунального призначення та інженерних споруд і комунікацій.

Усі існуючі промислові підприємства на території селища відносяться до IV-V класу шкідливості, для яких нормативні санітарно-захисні зони становлять 50 м.

У відповідності з ДСП 173-96 (п. 5.14) проекти організації СЗЗ слід розробляти в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) кожного підприємства окремо.

Одними із суттєвих джерел забруднення природного середовища і важливих факторів, які обумовлюють планувальну структуру населеного пункту з точки зору територіальної обмеженості, є кладовища традиційного поховання. Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м (витримується), а від закритого – 100 м. Умови утримання та упорядкування кладовищ повинні відповідати вимогам ДСП 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» від 01.07.1999 року.

При прийнятті проектних рішень щодо функціонального використання території також враховуються охоронні зони комунікаційних об'єктів та інженерних мереж. Таким планувальним обмеженням є наявні ЛЕП 10 кВ, із зонами охорони 10 м по обидві сторони, підземний кабель, охоронна зона 1,0 в обидві сторони (Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 1997 р. N 209 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж».

Планувальні обмеження природоохоронного значення представлені прибережно-захисною смугою р.В'єла та інших водних обєктів. Господарське використання земель в межах прибережних захисних смуг регламентується дією Земельного та Водного кодексів України. Згідно Закону України «Про внесення змін до Водного та Земельного кодексів України щодо прибережних захисних смуг» прибережні захисні смуги встановлюються за окремими проектами землеустрою. На даний час проекти землеустрою водоохоронних зон та прибережних захисних смуг всіх водних об'єктів в межах території селища не розроблявся. На даному етапі з урахуванням сучасних вимог землекористування, постала необхідність розробки таких проектів.

Основні планувальні обмеження які слід враховувати

Об'єкти	Параметри обмеження, м	Документ
Транспортні мережі та споруди (санітарно-захисні зони)		
АЗС, СТО	25/50	ДСП 173-96, табл.10.1 ДБН Б.2.2-12:2018
Автомобільна дорога		ДБН Б.2.2-12:2018, п.10.1.6
Об'єкти комунального призначення (санітарно-захисні зони)		
Кладовища (для яких вичерпаний кладовищний період /діючі)	100/300	Табл.9.1 ДБН Б.2.2-12:2018
Комунікаційні об'єкти (охоронні зони)		
ЛЕП (10 кВ, 35 кВ), кабелі	10-15 1.0	Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 р. N 209
Інженерні мережі: газопроводи, водопроводи, тощо		Додаток И.1 ДБН Б.2.2-12:2018
Природоохоронні території		
Прибережна захисна смуга річки В'єла	25 м	Водний кодекс України (ст. № 88)

3.3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, які ймовірно зазнають впливу

Селище Середнє є частиною центральної зони урбанізації (з центром в м.Ужгород). Для Ужгородського району наявна маятникова міграція робочої сили.

Соціальна та інженерно-транспортна інфраструктура на території смт.Середнє досить розвинута. Існуючі виробничі підприємства, заклади обслуговування, сільськогосподарські угіддя роблять селище привабливим для нових інвестицій.

Для розвитку бізнесу також сприяє наявність незадіяних трудових ресурсів як в смт.Середнє, так і навколишніх сіл. Виходячи з демографічних даних серед жителів смт.Середнє працездатне населення становить 51%.

Виходячи з намічених тенденцій щодо удосконалення мережі автомобільних доріг, вздовж автошляху М-06 необхідно передбачити будівництво мотелей, АЗС, автостоянок, інших об'єктів обслуговування.

Для збереження та утримання територій селища, раціонального використання наявних природніх ресурсів, даним Генеральним планом передбачено висадження водоохоронних насаджень, збереження функціонування існуючого рибного господарства, створення нових зон відпочинку навколо ставка.

Мальовничі краєвиди, затишні місця навколо селища, наявні пам'ятки архітектури, сакральні споруди різних конфесійні, підприємства по вирощуванню та переробці винограду створюють значний потенціал у розвитку зеленого туризму. Зокрема селище Середнє є частиною популярних екскурсійних маршрутів, а саме: Закарпатський винно-туристичний шлях (автобусний); Замковий шлях; кінно-санний - околицями Андріївського озера (смт.Середнє СФГ «Золота підкова»).

Щодо виробництва енергії з нетрадиційних джерел, розглядається можливість виділення ділянок для розміщення та будівництва сонячних електростанцій, адже для цього є кліматичні умови з достатньо великою кількістю сонячних днів.

Для захисту даної території від потенційної природно-техногенної небезпеки враховані охоронні зони діючого магістрального газопроводу «Уренгой-Помари-Ужгород», та інших існуючих підходящих газопроводів високого тиску.

Для захисту поверхневих вод передбачено будівництво очисних споруд.

Інженерні заходи щодо захисту території від паводків з можливим підтопленням пониженої частини селища Середне.

В разі необхідності винести об'єкти господарювання з прибережних захисних смуг водних об'єктів.

Також необхідно врахувати, що на території Середнянської селищної ради є розвідані запаси підземного водозабору.

Поводження з відходами та небезпечними хімічними речовинами

На території Закарпатської області централізований збір та видалення твердих побутових відходів здійснює 29 спеціалізованих підприємств (найбільші ТОВ "АВЕ Ужгород", ТОВ "АВЕ Виноградово", ТОВ "АВЕ Мукачево" та ТОВ "Берег-Вертікал") Даними суб'єктами господарювання здійснюється централізований збір та вивезення ТПВ із 150 населених пунктів.

Всього в регіоні централізований збір ТПВ організовано у 363 населених пунктах, що становить 60 % від загальної кількості (609) населених пунктів області. Збирання побутових відходів від населення та суб'єктів господарської діяльності здійснюється також самостійно підприємствами та організаціями, окремими приватними структурами і спеціалізованими комунальними службами при сільських радах.

Роздільний збір ТПВ (скла, пластику та металобрухту) впроваджено у містах Ужгород, Мукачево, Чоп, Перечин, Хуст, Виноградів та деяких населених пунктах Ужгородського, Воловецького, Великоберезнянського, Хустського, Рахівського районів (всього в 120 населених пунктах регіону). Потужності з утилізації побутових відходів відсутні.

Окремі види відходів, що не підлягають видаленню на сміттєзвалища (люмінесцентні та ртутні лампи, чорний та кольоровий металобрухт, свинцеві акумулятори, відходи пластмаси, поліетилену, склобою, картону та макулатури) збираються спеціалізованими підприємствами (всього 42 суб'єкти господарювання), якими, згідно із звітними даними, впродовж 2019 року зібрано 191 тонна склобою, 542 тонни макулатури, 64 тонни відходів полімерних.

Згідно з даними Головного управління статистики в області функціонує 1 установка для утилізації відходів, 24 установки для спалювання відходів з метою отримання енергії, 5 установок для спалювання відходів з метою теплового перероблення, 35 інших установок для видалення (крім спалювання) відходів.

Господарський комплекс смт.Середне переважно становлять підприємства що виробляють с/г продукцію, селянські фермерські господарства, швейні, деревопереробні підприємства, заклади торгівлі та обслуговування.

ОСНОВНІ СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Таблиця 4

№	Назва підприємства	Спеціалізація
1	Державне сільськогосподарське підприємство агрофірма «Леанка»	Сільськогосподарське виробництво
2	ЗАТ фабрика «Середнянка»	Швейне виробництво
3	ТОВ «Росс-Україна»	Швейне виробництво
4	ТзОВ «Матяш і Матяш»	Швейне виробництво
5	ТзОВ «АтлантіК»	Деревопереробне виробництво

6	СУСП «Антал»	Деревопереробне виробництво

Пропозиції з санітарного очищення передбачають розробку «Схеми санітарного очищення та прибирання території смт. Середнє» та втілення її рекомендацій.

Сміттєзвалище та місце захоронення тварин на території селища Середне та на навколишній оточуючій території відсутні.

На даний час тверді побутові відходи (ТПВ) вивозяться ТОВ «АВЕ» на сміттєзвалище в с.Барвінок.

Щорічний обсяг утворених твердих побутових відходів на розрахунковий період складає до 1 890 900,0 кг/рік (1,9 тис.т/рік).

Слід відзначити основні проблемні питання санітарної очистки території селища на даний час, а саме:

- відсутність ефективної схеми роздільного збору сміття для вилучення сировинно-цінних матеріалів (паперу, скла, металу тощо) та сортувальної лінії ТПВ;
- відсутність пунктів прийому вторинної сировини;
- відсутність станцій переробки побутового сміття сучасними методами;
- питання збору та захоронення ремонтних (будівельних) відходів зможуть бути вирішені комплексно, на районному рівні.

Генеральним планом пропонується розбудова та благоустрій вже існуючих майданчиків та будівництво нових, належним чином вимощених та огороджених, обладнаних сучасними євроконтейнерами для роздільного збирання ТПВ.

Стратегія розвитку населеного пункту.

У проектних рішеннях генерального плану передбачено поступове зростання економічного, демографічного, ресурсного та природного потенціалу з врахуванням державних та регіональних інтересів. В проекті генерального плану закладена стратегія розвитку, яка передбачає створення нових та розвиток існуючих містобудівних факторів, а саме:

- впорядкування території громадського центру;
- розвиток житлової садибної забудови;
- удосконалення інженерної та транспортної інфраструктури;
- розвиток виробничих територій.

В проектних рішеннях також передбачено вдосконалення інженерної інфраструктури:

- будівництво мереж водовідведення та мереж зливної каналізації;
- обов'язкове обладнання житлової садибної забудови індивідуальними спорудами для очищення каналізаційних стоків (на першу чергу);
- реконструкція зовнішнього освітлення вулиць із застосуванням енергозберігаючих ліхтарів.

Згідно рішення виконавчого комітету Середнянської селищної ради від 14 серпня 2020 р. №36 «Про закриття кладовища в в урочищі «Вальник». Припинення поховання померлих», та Довідки Середнянської селищної ради від 17 серпня 2020 р. №374/02-34 «Про закрите кладовище по вул.Шовкова», даним Генеральним планом передбачено закриття двох з чотирьох діючих на сьогодні кладовищ, розташування яких не відповідає діючим санітарним нормам.

Розрахунком встановлено, що площа двох діючих кладовищ по вул.Закарпатська та вул.Грабини достатня для продовження здійснення поховань на розрахунковий період, і є можливість їх розширення, з дотриманням санітарно-захисною зони до навколишньої забудови.

Напрями і орієнтовані параметри територіального розвитку, формування інженерно-транспортної інфраструктури

Розширення меж території селища Середнє даним Генеральним планом не планується.

Інженерно-транспортну інфраструктуру планується розвивати з врахуванням уже наявної інфраструктури.

Згідно даного проекту генплану також планується будівництво нових житлових кварталів забудови з будівництвом вулиць та мереж водопостачання, водовідведення, електропостачання, газопостачання для них. Водопостачання запроектованої забудови планується від сільського водогону з існуючих артсвердловин.

Передбачені ділянки для встановлення нових квартальних трансформаторних підстанцій.

Пріоритетом для селищної ради є будівництво організованого водовідведення господарсько-побутових та поверхневих зливових вод.

Загально очисні споруди запроектовані у північно-західній частині села (вище господарського двору).

Каналізування більшості запроектованих об'єктів, передбачених даним проектом, планується централізованим, Деякі, віддалені від центральної частини селища, громадські будівлі та квартали садибної забудови розбиті на окремі групи, з забезпеченням каналізування за рахунок будівництва локальні очисних споруд для даної групи забудови.

Функціонально-планувальна структура населеного пункту

Наявність зручного сполучення з обласним центром селища Середнє та селами Худлівської, Киблярівської, Ірлявської сільрад та с.Пацканьово, сприяє розвитку смт.Середнє як кущового центру об'єднаної ОТГ.

Основною функціональною структурою населеного пункту є сельбищна територія, в межах якої планувально об'єднані у наступні функціональні зони: житлова та громадська забудова, виробничі об'єкти (у яких відсутні шкідливі викиди), озеленені території загального і обмеженого використання, мережі транспортної та інженерної інфраструктури.

Сільськогосподарське виробництво планується за межами сельбищної території, у північній та південно-західній частині населеного пункту.

Інтенсивність використання території планується за рахунок компактної забудови. Зокрема, планується часткова реконструкція центральної частини селища. Колишній господарський двір планується до ліквідації.

Установи обслуговування та місця відпочинку населення знаходяться в нормативному радіусі обслуговування.

Два діючі кладовища по вул.Закарпатська та вул.Грабини залишається, з дотриманням санітарно-захисною зони до навколишньої забудови.

Окремо виділена зона історико-культурного призначення: замок-фортеця з охоронною зоною.

Цільові показники і галузеві структури економічної діяльності та зайнятості населення

Працездатне населення смт.Середнє зайняте у сфері обслуговування, виробництві, сільському господарстві, а саме: у с/г підприємствах та селянських (фермерських) господарствах, особистих підсобних господарствах. Певна кількість зайнята самостійною підприємницькою діяльністю.

Підприємства ДП АПФ «Леанка», ЗАТ фабрика «Середнянка», ТзОВ «Матяш і Матяш», Середнянське СільСТ, працюють не на повну потужність. ТОВ «Росс-Україна» тимчасово не працює.

ТРУДОВІ РЕСУРСИ (зайнятість населення)

Таблиця 6

№	Показники	Всього, осіб
1	Всього населення	4697
2	Всього працездатного населення	2403
3	Зайнятих в сільському господарстві	62
4	Зайнятих в особистому господарстві	1038
5	Працездатних, зайнятих в сфері обслуговування	274
6	Зайнятих на виробництві	210
7	На підприємствах, розташованих за межами населеного пункту	-
8	Чисельність пенсіонерів, що працюють	-
9	Кількість безробітних	-

Характеристика територій, необхідних для подальшого розвитку населеного пункту, а також територій спільних інтересів суміжних територіальних громад

Нова забудова буде здійснювати за рахунок ущільнення існуючої забудови. Нове житлове будівництво планується у північній частині селища.

До суміжних інтересів різних територіальних громад, що межують між собою, зокрема відносяться необхідність підтримання благоустрою на території селища в належному стані та охорона річки Веля від забруднення.

Спільним інтересом також є надійне транспортне сполучення між сусідніми населеними пунктами та надійне і якісне їх інженерне забезпечення.

Пропозиції щодо зміни межі населеного пункту

Проектом не планується зміна межі населеного пункту. Зростання економіки селища гарантовано не збільшенням його території, а максимальним ефективним використанням кожної земельної ділянки відповідно до її функціонального призначення та освоєння окремих вільних ділянок серед існуючої забудови.

Характеристика територій та визначення заходів щодо їх освоєння

Історично сформована планувальна структура селища залишається без змін. Сформована схема функціонального зонування лише частково коригується.

Територію населеного пункту можна об’єднати у такі функціональні зони, як:
- житлової та громадської забудови,
- виробничої забудови,
- територія ландшафтна - рекреаційна,
- історико-культурного значення,
- територія комунально - складська,
- транспортних комунікацій (інфраструктури),
- інженерних комунікацій (інфраструктури).

Зона житлової та громадської забудови

Громадська забудова проектом генерального плану на розрахунковий період передбачається за рахунок облаштування історично складеного центру та формування інших підцентрів.

Планується новий будинок Середнянської селищної ради з центром надання адміністративних послуг, дитячий садок, реконструкція існуючої будівлі їдальні під багатофункціональний комплекс (з приміщеннями для проживання і закладом громадського харчування), розширення стадіону, будівництво ринку.

Об'єкти торгівлі концентруються біля адміністративного центру, а також рівномірно розосереджені по території населеного пункту.

Проектом генерального плану на розрахунковий період збережена існуюча житлова забудова та раніше запланована. Крім того, нове житлове будівництво заплановане в у північній та центральній частині селища.

Зберігається основний вид забудови – житлові будинки садибного типу.

Обсяги житлового будівництва

При визначенні на розрахунковий період обсягів та структури житлового будівництва були також враховані:

- проектна (прогнозована) чисельність населення. Згідно розрахунків чисельність населення на першу чергу збільшиться на 239 осіб, на розрахунковий період на 1033 осіб;
- коефіцієнт сімейності приймається 3,5;
- наявний резерв територій, який би за всіма показниками відповідав нормативним вимогам як для житлової забудови.

Детальним планом в складі Генплану передбачені обсяги житла на розрахунковий строк (2040 рік) в обсязі 75 садиби, що становитиме 8,5680 га житлової забудови. Кількість садиб по раніше виділених земельних ділянках, в тому числі, по вулицях Грабини та Духновича – 196.

Житловий фонд (індивідуальні житлові будинки) зросте на 532 будинки або орієнтовно на 70800 м2. У центральній частині селища планується будівництво багатоквартирних будинків, орієнтовно на 30 квартир.

Територія виробничої забудови

Мале та середнє підприємництво смт.Середнє забезпечує конкуренцію на належному рівні, прискорення інноваційних процесів, формування ринкової економіки, сприяє росту зайнятості.

Існуючі деревообробні цехи, які працюють на основі місцевого лісового ресурсу, залишаються.

Сільськогосподарські підприємства з переробки, складування с/г продукції, обслуговування планується по вул.Грабини.

Розвиток сільськогосподарського виробництва (зокрема, виноградарство, садівництво) планується на землях ведення товарного сільськогосподарського виробництва та земельних ділянках для ведення особистого селянського господарства.

Будівництво сонячних електростанцій заплановано у південно-західній частині селища.

Виробничі об'єкти в центрі селища плануються під реконструкцію для розміщення об'єктів торгівлі (громадська забудова).

Територія ландшафтна - рекреаційна

Ландшафтні та рекреаційні території в смт.Середнє представляють являють собою мережу ділянок озеленених та інших відкритих просторів різного призначення, в тому числі,

ландшафтних комплексів, рекреаційних зон, об'єктів культурної спадщини та туристичних зон, території водного фонду, водозахисних смуг.

Внутрішньо селищні зелені насадження поділяються за функціональною ознакою на насадження:

–загального користування (сквер, набережна біля рибника та річки),

– обмеженого користування (на житлових територіях, ділянках школи, дитсадка, лікарні, стадіона, культурної спадщини, виробництва),

– спеціального призначення (озеленення санітарно-захисних та охоронних зон, вздовж пішохідно-транспортних мереж, коридорів, сільськогосподарських та інших територій).

Благоустрій прибережних смуг слід проектувати згідно вимог ДБН В.1.1-24.

Територія історико-культурного значення

Із вулиці Закарпатська (біля млина) починається живописна вулиця Замкова, з якої візуально відкриваються руїни замку-фортеці (мур.) 12-15 століття. Проектом передбачені облаштування території із забезпеченням під'їздів до замку, стоянки автотранспорту та будівництвом кафе-ресторану.

Також неподалік від вул.Закарпатська (територія агрофірми «Леанка») розташовані знамениті Петровські підвали, винний льох (скеля-моноліт), 16 століття. Під'їзд та пішохідний підхід до території сформований.

Зони охорони пам'яток установлюють з метою збереження пов'язаного з пам'ятками довкілля, ролі і значення пам'яток в архітектурному і природному середовищі, а також для забезпечення охорони пам'яток від дії негативних природних і техногенних чинників. Встановлені зони охорони пам'яток архітектури та містобудування навколо замку-фортеці.

Територія комунально - складська

Існуюча комунально-складська зона смт. Середнє включає АЗС, пождепо, територію артсвердловин, очисні споруди, КНС, кладовища.

Санітарно-захисна зона від діючого кладовища складає 300 м, закритих -100 м, пожежного депо –15 м.

Існуюча територія сільськогосподарського призначення включає діючі та які планується реконструювати сільськогосподарські підприємства.

Територія транспортних комунікацій

Вулично-дорожня мережа в смт.Середнє має вільну конфігурацію. Проектом планується впорядкування та подальше формування вуличної мережі у вигляді єдиної дорожньо-транспортної структури, що забезпечує зручні та безпечні зв'язки між усіма функціональними зонами та з суміжними населеними пунктами.

Територія інженерних комунікацій

Зона інженерної інфраструктури на території смт. Середнє формується за рахунок існуючих ЛЕП, повітряних ліній електрозв'язку, газопроводу, мереж та споруд водопостачання, трансформаторних підстанцій, очисних споруд.

Проектом заплановані нові мережі електропостачання, водопостачання та каналізування.

Пропозиції щодо формування системи громадських центрів

Історично сформований громадський центр у центральній частині селища, що розташований по вулиці Закарпатська зберігається і облаштовується.

У громадському центрі, який сформований будівлями Будинку культури, школи мистецтв, пошти, церков різних конфесій, ринку та ряду магазинів планується доповнити будівництвом адмінбудинку селищної ради, центру розвитку угорської культури, багатофункціонального комплексу із закладом харчування, магазинами повсякденного попиту, сквером. На існуючих об'єктах запланований комплексний благоустрій.

Продовження громадського центру формує забудова по вул.Лінська, яка представлена будівлями Середнянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів, Середнянської районної лікарні № 2, дитсадком, магазинами.

По вул.Фізкультурна, в північно-західній частині селища, планується будівництво стадіону, критого футбольного залу, адміністративно-побутової будівлі, футбольного поля та трибуни з навісом. Таким чином, формується ще один громадський центр з чітко визначеним функціональним призначенням.

Ділянки громадських центрів мають зручні транспортні та пішохідні зв'язки з існуючою забудовою.

ПОТРЕБА У ЗАКЛАДАХ КУЛЬТУРНО-ПОБУТОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Таблиця 7

Заклади та підприємства обслуговування	**Од. виміру**	**Нормативна Величина забезпеченості на 1000 жит., не менше**	**Існуючий стан (2020р.)**	**Загальний Вміст згідно розрахунку**	**Прийнято проектом**
Установи освіти					
Заклад дошкільної освіти	місце	З розрахунковим рівнем забезпеченості дітей 1-2 роки – до 60%, 3-6 (7) років – до 100%	140	680	680
Загально-освітня школа	учнів	Рівень забезпеченості школами І-ІІ ступенів дітей 6-15 років –100%, школами ІІІ ступеня дітей старшої вікової групи (16-18 років)– 80-90%	950	1200	1203
Школа мистецтв	% від загаль-ної кільк. школяр	2%	346	25	346
Установи охорони здоров'я					
Поліклі	відвід/зміну		55	60	60
АЗПСМ	ліжко		11	15	15
Аптека (ІІІ-V) категорій	об'єкт		3		3

Фізкультурно-спортивні споруди					
Спортивні зали	м^2 площі підлоги на 1 тис.осіб	40	135	171	2135
Стадіони	0,1 га на 1 тис.осіб (додаткової вмістк.)	Первинний центр, центр об'єднаної територіальної громади	1,5	0,57	5.12
Установи культури і мистецтва					
Клубні Приміщення	місць відвід. (або м2 площі підло-ги) на 1тис. осіб	15-20 (50-60)		102 (285)	102 (285)
Культові споруди	місць	За розрахунком і завданням на проектування	3	3	3
Підприємства торгівлі, громадського харчування та побутового обслуговування					
Магазини	м^2 торг. площі на 1 тис. осіб	120 м^2		684	2200
Продтоварів	м^2	80 м^2	786	456	900
Промтоварів	м^2	40 м^2	1037	228	1300
Підприємства харчування	пос. місць на 1 тис. осіб	7	55	40	90
Ринковий комплекс	м^2 торг. площі на 1 тис. осіб	20-30 (норм. величина періодична)	-	170	330
Майстерні побутового обслуговування	роб. місце на 1 тис. осіб	1,5-2,0	-	10	10
Організації, установи управління, фінансових установ та підприємств зв'язку					
Будинок селищної ради,центр надання адмінпосг	об'єкт		1	1	1
Відділення і філії банківсьх установ		операційне місце	3	3	3

Відділеня зв'язку	об'єкт на 1тис. осіб	0,16	3	1	3
Опорний пункт охорони порядку	$м^2$ заг. площі на мікро-район	30-100	-	30	вбудований в адмінбудівлю
Установи житлово-комунального господарства					
Пожежно-рятувальй підрозділ*	об'єкт	0,3-0,6 га на об'єкт	0,49	1	0,49
Готелі	місць на 1 тис. осіб	4.8 (періодична)	-	27	30
Громадсьі вбиралні	прилад на 1 тис. осіб	1	-	6	6
Будинок траурних обрядів	об'єкт	не менше 1 на 0,25 млн.осіб	1	1	1
Кладовищ	га	0,1 га на 1 тис.осіб	4,0 га	0,57	3,5

*Згідно ДСТУ 8767:2018.

Обсяги житлового будівництва

При визначенні на розрахунковий період обсягів та структури житлового будівництва були також враховані:

- проектна (прогнозована) чисельність населення. Згідно розрахунків чисельність населення на першу чергу збільшиться на 239 осіб, на розрахунковий період на 1033 осіб;
- коефіцієнт сімейності приймається 3,5;
- наявний резерв територій, який би за всіма показниками відповідав нормативним вимогам як для житлової забудови.

Генеральним планом передбачені обсяги житла на розрахунковий строк (2040 рік) в обсязі 33 садиб, що становитиме 10,5 га житлової забудови. Кількість житлового фонду зросте на 3 житлові будинки або орієнтовно на 180,0 кв.м.

Напрями розвитку вулично-дорожньої мережі, транспорту та інженерної інфраструктури

В проекті збережена існуюча планувальна структура селища, сітка вулиць та проїздів.

Основний заїзд в населений пункт здійснюється із автодороги державного значення М-06 «Київ –Чоп».

Вулично-дорожня мережа розподілена на головні вулиці та житлові вулиці, проїзди тощо.

Всі головні вулиці мають тверде асфальтобетонне покриття на дворядній проїжджій частині з шириною смуг руху для транспорту від 3,0 м.

На території проектування в житловому мікрорайоні ширина вулиць прийнята 15 м, а проїздів 10 м.

В межах профілю житлових вулиць запроектовані велодоріжки.

Заходи з інженерної підготовки та захисту територій від небезпечних геологічних та гідрогеологічних процесів, організація відведення поверхневих вод

Відповідно до Схеми інженерно-геологічного районування України територія Ужгородського району, і зокрема смт.Середнє відноситься до території підвищеної складності будівельних умов освоєння.

Територія відноситься до сейсмічно активних зон, про що свідчить Карта загального сейсмічного районування території України (згідно ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво в сейсмічних районах України».

Фактор інженерно-будівельної оцінки необхідно враховувати при визначенні вартості будівельного освоєння території.

Проектні рішення

Інженерна підготовка та захист території (вертикальне планування та захист території від дощових і талих вод) здійснюється з метою підготовки будівництва об'єктів громадського обслуговування населення, житлової, вулиць, споруд, тощо.

Передбачається реконструкція та поліпшення стану існуючих доріг із заміною щебеневих та ґрунтових покриттів. Нові проектні вулиці передбачаються з асфальтобетонного покриття.

Вертикальне планування виконане із максимальним збереженням існуючого ландшафту, деревних насаджень, мінімального обсягу земляних робіт.

Першочерговими заходами для захисту від підтоплення рекомендується упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу.

Комплекс додаткових заходів для захисту від підтоплення включає:

- підбір спеціальних фундаментів для споруд;
- додаткову гідроізоляцію підземних частин будинків і споруд;
- для вибору конкретних конструктивних заходів під кожний об'єкт будівництва необхідно попередньо виконувати інженерно-геологічні вишукування;
- влаштування пристінних дренажів;
- захист від підтоплення шляхом упорядкування та підтримки в належному стані існуючого поверхового водовідводу;
- організація відводу поверхневих вод з території відкритою системою з подальшим скидом дощових стоків у зливну каналізаційну систему.

Відведення поверхневих вод з територій кварталів індивідуальної забудови пропонується відкритою водовідливною мережею з влаштуванням труб у місцях пересічення їх з вулицями та проїздами.

Пропозиції щодо охорони навколишнього природного середовища, подолання та запобігання впливу проявів негативних природно-техногенних факторів для поліпшення життєвого середовища

У складі генерального плану смт.Середнє проведено вивчення природних умов та інженерно-будівельна оцінка території населеного пункту, аналіз існуючого стану забудови та встановлення існуючих планувальних обмежень. Важливим етапом у розробці містобудівної документації є архітектурно-планувальна організація території з визначенням

проектних планувальних обмежень. На основі вищезазначеного, розроблені схеми вулично-дорожньої мережі та схеми інженерного обладнання території.

Заходи з охорони атмосферного повітря від забруднення та захисту від шуму передбачають:

- озеленення санітарно-захисних смуг у відповідності до вимог;
- покращення озеленення житлових і громадських територій, а також озеленених територій загального користування і ландшафтно-рекреаційних територій. Для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище пропонується влаштування санітарно-захисних зон навкруги всіх сільськогос-подарських підприємств та встановлення охоронних зон навкруги, або вздовж інженерних мереж та об'єктів. Запроектовані зелені насадження

спеціального призначення та загального користування навкруги існуючих кладовищ. Оскільки в трьохсотметрову санітарно-захисну зону існуючих кладовищ потрапляють значні території житлової забудови, кладовище підлягає закриттю. Після припинення нових захоронень та завершення кладовищного періоду (15 чи 20 років) слід розглянути можливість скорочення СЗЗ до 100 м;

- посилення нагляду та контролю за дотриманням якості води в зонах водозабору;
- створення водоохоронних зон, спрямованих на запобігання забрудненню, засміченню та виснаженню водних ресурсів; розробка проектів прибережних захисних смуг;
- запобігання скиду неочищених господарсько-побутових стічних вод і забезпечення їх очищення;
- організацію каналізування дощових стоків з подальшим їх очищенням на спорудах очищення дощових стоків.

Заходи з санітарного очищення

Пропозиції з санітарного очищення передбачають:

- розробку «Схеми санітарного очищення та прибирання території смт.Середнє» та втілення її рекомендацій.

Першочергові заходи з охорони навколишнього середовища:

- розроблення проекту землеустрою щодо організації і встановлення меж територій земель водного фонду та водоохоронних зон;
- розроблення проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій санітарно-захисних зон комунальних та промислових підприємств.

Пропозиції щодо збереження та охорони нерухомих пам'яток культурної спадщини, територій, що мають статус земель історико-культурного призначення

Селище Середнє не входить до Списку історичних населених місць України. Безпосередньо на території населеного пункту є ряд пам'яток, а саме:

Пам'ятки археології місцевого значення

Таблиця 8

№ п/п	Місцезнаходження пам'ятки	Найменування	Епоха, до якої відноситься	Площа пам'ятниа	Межі охор.зони
243	Смт.Середнє, південна околиця	Багатошарове поселення	IV тис. до н.е.; I-II ст. до н.е., X-XI ст.	3,5 га	н.в.
244	Смт.Середнє, Ур. «Панські Лази»	поселення	II пол. V тис. до н.е., I –IV ст.	1 га	н.в.

Пам'ятки містобудування та архітектури національного значення

Таблиця 9

№ п/п	Місцезнаходження пам'ятки	Датування	Адреса	Охоронний номер

121	Замок-фортеця (мур.)	12-15 ст.	Смт.Середнє	195

Мандрівка Україною
www.travelua.com.ua

Пам’ятки містобудування та архітектури місцевого значення

Таблиця10

№ п/п	Місцезнаходження пам’ятки	Датування	Адреса	Охоронний номер і номер у комплексі	
				новий	старий
15	Петровські підвали, винний льох (скеля-моноліт)	16 ст.	смт.Середнє	090056	9а-М

Пам’ятка монументального мистецтва місцевого значення

Таблиця 9

№ п/п	Назва пам’ятника	Рік створ	Арх-р, Скульп.	Мат-л, з якого зроблено пам’ят-ник	Адре-са пам’ят-ки	Ох. №	№ і дата рішення взяття під охорону
	Пам’ятник односельчанам-добровольцям радянської армії	1967 р.	Ендрик Т.	Залізо-бетон		354	Ріш.ОВК № 12 від 16.01.70 р.

Пам’ятки архітектури та містобудування являються історичними архітектури ним домінантами у планувальній структурі смт.Середнє.

На планах позначені усі об’єкти архітектурної спадщини, благоустрій території, охоронні зони пам’яток містобудування та архітектури, зони охорони археологічного культурного шару.

Рекомендації щодо встановлення режиму використання територій, визначених для майбутніх містобудівних потреб

Рекомендується здійснювати забудову житловими будинками садибного типу з дотримання протипожежних, санітарних норм відповідно до закладених проектних рішень.

Максимальна висота (поверховість) житлової забудови в межах ділянки проектування прийнята 12 м (до 4-х поверхів включно). Див.п.6.1.3 ДБН Б.2.2-12:2019.

Житлові будинки на присадибних ділянках слід розміщувати з відступом від червоних ліній магістральних вулиць – 6 м, житлових – 3 м.

Для нової садибної забудови відстань від межі слід встановлювати не менше 3 м (п.6.1.41 ДБН Б.2.2-12-2019). Проектна щільність забудови становить 18-20 осіб/га.

Висота громадських будівель прийнята від 1 - 3 поверхи (включно).

Площа озеленення громадської забудови становить 25 %.

При подальшому проектуванні керуватися Додатком Е.4 ДБН Б.2.2- 12-2019 та завданням на проектування.

- **Характеристика стану довкілля в загальному по селу**

Здоров’я населення є чутливими показниками, які відображають зміни в якості навколишнього природного середовища. Чисельні дані свідчать про те, що в екологічно несприятливих районах реєструється збільшення рівня смертності та захворюваності населення, при цьому відстежується певний зв'язок з екологічними особливостями району.

Найгострішою проблемою у сфері охорони атмосферного повітря є використання застарілих технологій виробництва теплової енергії для обігріву приміщень, та збільшення кількості викидів відпрацьованих вихлопних газів від автомобільного транспорту що спричиняє негативний вплив як на стан довкілля в цілому та зокрема на здоров'я населення.

Характеризуючи стан атмосферного повітря в цілому по Закарпатській області необхідно відзначити деяке його поліпшення та стабілізацію рівнів забруднення. За даними Головного управління статистики у Закарпатській області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за 2017 рік становлять 3,2 тис.т.

Забруднення поверхневих вод на території смт.Середнє зумовлено тим, що відсутня централізована каналізація на всій території, використання поливу для вирощування сільськогосподарських культур із застосуванням пестицидів, а також відсутність сучасного полігону для твердих побутових відходів.

Можна також перерахувати наступні ключові проблеми Середнянської селищної ради в галузі охорони навколишнього природного середовища:

1. Відсутність сміттєзвалища.
2. Відсутність підприємств з переробки ТПВ.
3. Відсутність або незадовільний стан каналізаційних мереж.
4. Низький рівень екологічної культури у населення.
5. Низький рівень використання альтернативних та відновлювальних джерел енергії.
6. Недостатня розвиненість системи екологічного моніторингу. Слабка мотивація впливу органів місцевого самоврядування на процеси антропогенного навантаження в населеному пункті.
7. Низький рівень впровадження енергоефективних технологій при новому будівництві та реконструкції будівель і споруд.

Запропоновані архітектурно-планувальні рішення сформовані на підставі аналізу існуючої ситуації, враховуючи особливості території з точки зору санітарно-гігієнічних умов, інженерного забезпечення об'єктів будівництва та ін.

Корисні копалини загальнодержавного значення на території планування відсутні.

Сконцентровані джерела забруднення поверхневих стоків нафтопродуктами та іншими забруднюючими речовинами на території проектування розташовані на існуючих АЗС. Можливе незначне забруднення від автотранспорту, який буде паркуватися поблизу житлових будинків та на автостоянках громадської забудови

- **Для забезпечення об'єктів які плануються до будівництва передбачається такі інженерні мережі:**

<u>Водопостачання</u>

Планується підключення проектованих будівель до існуючої централізованої системи водопостачання. Планований об'єм водоспоживання складатиме 3865 м3/рік.

Існуючий стан. На час розробки проекту в смт.Середнє прокладено мережі центрального водопостачання протяжністю 12,75 м.

Проектні рішення. Розрахункові обсяги (середні на рік) споживання питної води населенням визначено за формулою:

Q доб.m = (q ж x Nж):1000 (м3/добу), де
qж – середньодобова (за рік) норма водоспоживання на одного жителя,
= 200 л/добу,
Nж – розрахункова чисельність населення.

На першу чергу будівництва розрахункова кількість населення житлової забудови села (з врахуванням існуючої забудови) Nж = 4932 чол.

Розрахункові максимальні витрати води на господарсько-питні потреби складають 986,4 (м3/добу)

Для подальших розрахунків приймаємо обсяги господарсько-побутового водоспоживання житлової забудови (на першу чергу) 987 м 3 /добу.

На перспективу кількість населення складає Nж =5730 чол. Розрахункові максимальні витрати води перспективний період будівництва складають 1146,0 (м3 /добу).

Для подальших розрахунків приймаємо обсяги господарсько-побутового водоспоживання житлової забудови на розрахунковий період 1146,0 м3/добу.

Розрахункові обсяги води в добу найбільшого і найменшого водоспоживання:

Q доб.max.= К доб.max. x Q доб.m.

Q доб.min.= К доб.min. х Q доб.m, де прийнято К доб. min. =0,8; К доб.max.=1.2

Відповідно Q доб.max.=1581,60 (м3/добу)
Q доб.min. =1054,40 (м3/добу)

Невраховані витрати (згідно примітки 3 табл.1 ДБН В.2.5-74) становлять 5%, тобто, 66,0 (м3/добу).

Пропонується приймати категорію надійності системи водопостачання – II (пункт 8.4 ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди»).

Джерела водопостачання. Джерелом водопостачання населення смт.Середнє чотири діючі артсвердловини з водонапірними вежами, розташовані по вул.Шкільна, Зелена, Садова і Грабини.

Потрібна кількість робочих водозабірних артезіанських свердловин для забезпечення господарсько-побутових потреб при 20-ти годинній роботі насосів і дебіті кожної свердловини – 25 м 3 /год.

Розрахункову кількість робочих свердловин прийнято 4 шт.

Кількість резервних свердловин прийнято згідно з ДБН В.2.5-74:2013 табл. 10 і становить 1 шт.

Загальна кількість свердловин для забезпечення водою житлової забудови складе 5 шт.

Для зберігання регулювального та протипожежного запасу води проектом пропонується спорудження двох водонапірних башт.

Уточнений розрахунок необхідної кількості артезіанських свердловин, розрахунок ємностей резервуарів водонапірних башт, пропонується виконувати на подальших стадіях проектування.

Навколо артезіанських свердловин пропонується передбачити зони санітарної охорони першого поясів (відповідно до вимог ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди» розділ 10).

Зону першого поясу радіусом 30 м пропонується огороджувати парканом з металевої сітки висотою 2,0 м, а також смугою зелених насаджень.

Проектом пропонується передбачити заходи для захисту територій першого поясу від затоплення дощовими та повеневими водами (вертикальне планування).

Вода, що має подаватися у водопровідні мережі за хімічним і бактеріологічним складом повинна відповідати вимогам ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Остаточний вибір схеми та джерела водопостачання території, уточнення трасування водопровідних мереж, уточнення розрахунків господарсько-побутових витрат води, гідравлічні розрахунки мереж і споруд водопроводу пропонується виконати на подальших стадіях проектування (стадії “Проект” і “Робоча документація”).

Потреби води на благоустрій (поливання зелених насаджень, квітників, футбольного поля, миття удосконалених покриттів) прийнятий відповідно таблиці А.1 додатку А ДБН Б.2.5-74:2013 (к=1,2). Добова витрата становить 10,8 м3 /на добу.

Обсяги води, необхідні на поливання на розрахунковий період складуть 68 м3/на добу

Поливання присадибних ділянок здійснюється від окремо розташованих на ділянках трубчастих колодязів.

Пожежогасіння. Загальні витрати на пожежгасіння визначені як сума витрат на зовнішнє пожежогасіння, внутрішнє пожежогасіння та робота протипожежного захисту.

Каналізаційні мережі та споруди господарсько-побутова каналізація

Дощова каналізація. Відведення дощових і талих вод з території благоустрою та доріг житлової забудови в смт.Середнє здійснюється закритою системою дощової каналізації.

При проектуванні дощової каналізації керуватися Додатком А ДБН Б.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди».

Дощові води від самопливними мережами надходять до очисних споруд. Після очищення найбільш забрудненої частини потоку разом з умовно чистими дощові води скидаються до відкритої водойми.

Очисні споруди представлені водоочисною установкою «Браво»,розробленою ТОВ Український НІЦ «Потенціал-4» м. Київ.

Водоочисна установка «Браво» застосовується для очищення найбільш забрудненої частини дощових вод.

Закрите біоплато гідропонного типу застосовується для доочищення дощових вод і дозволяє виконувати їх відведення у водойму.

Продуктивність очисних споруд дощової каналізації, місце їх розташування та умови скидання очищених дощових вод вирішуються на подальших стадіях проектування (стадія «Проект» і «Робочий проект»).

Детальні розрахунки системи дощової каналізації розробляються на подальших стадіях проектування (стадія «Проект» і «Робоча документація»).

Самопливна каналізаційна мережа передбачається з поліетиленових труб типу ПЕ-100 за ГОСТ 18599-83*. Каналізаційні колодязі, приймачі дощових вод і камери на мережах дощової каналізації передбачаються із збірних з/б елементів за ТПР 902-09- 22.84; ТПР 902-09-46.88 та ТПР 901-01-11.84.

Очисні споруди дощових вод прийнято з глибиною підвідного колектора до 5,0 м.

Теплопостачання

Існуючий стан. На теперішній час теплопостачання житлово-комунального сектору смт.Середнє забезпечується автономними джерелами тепла (твердопаливними та електричними).

Проектні пропозиції. Для опалення житлових, громадських та виробничих будівель передбачається використання індивідуальних джерел теплопостачання. Тип, марку та потужність джерел теплопостачання визначити на наступних стадіях проектування.

Газопостачання

Існуючий стан. Газопостачання селища здійснюється з газопроводів загальною довжиною 20,48 км діаметром 100 мм, 6,65 км діаметром 100 мм через 2-а ГРП та 3-и ШРП.

Проектні пропозиції. Виходячи з перспективи розвитку селища, витрати газу по видах споживання необхідно приймати з урахуванням забезпеченості:

садибної житлової забудови – опалення з гарячим водопостачанням; громадських споруд – опаленням з гарячим водопостачанням.

Електропостачання

Існуючий стан. По території селища проходять ПЛ до 1 кВ, ПЛ-10 кВ, ПЛ-35 кВ, які належать ПрАТ «Закарпаттяобленерго».

На даний час 100% населення селища забезпечено електропостачанням.

Електропостачання споживачів здійснюється напругою 0.22 (0.4) кВ, за допомогою повітряних ліній, виконаних неізольованими сталеалюмінієвими проводами та частково СІП на залізобетонних і дерев'яних опорах.

На території розташовано 3 – ТП комплектні, 16 – ПТ закритого типу, розподільний пункт, трансформаторна підстанція.

Вулиці селища переважно забезпечені електроосвітленням, яке виконано світлодіодними світильниками.

Проектні пропозиції. Електропостачання нового кварталу забудови та
присадибних земельних ділянок в районі «Грабини» (що не забудовані на даний час) планується від ПЛ-10 кВ.

Обсяг електропостачання характеризується такими техніко-економічними показниками:

-сумарний річний обсяг електроенергії, що споживається: Wісн=3,757 млн. кВт*год/рік;

Розташовані на території населеного пункту споживачі згідно вимог (таблиця 2.1 ДБН В.2.5-23:2010) належать до таких категорій надійності електропостачання:

- пождепо, поліклініка, АТС: I;
-дитячий садок, ЗОШ, аптека, обладнання базових станцій мобільного зв'язку : II;
- решта споживачів: III.

Будівництво нових садибних будинків, а також нових об'єктів
соціально-побутової та комунальної інфраструктури селища призведе до збільшення обсягів споживання електроенергії на величину ΔWнас:

ΔWнас=Wп X Nнов=950 X 1033=0,881 (млн. кВт*год/рік), де:

Wп - питома величина електроспоживання на одного мешканця селища,
визначена згідно табл.11.4 ДБН Б.2.2-12:2019 (кВт*год/рік);
Nнов - кількість, на яку збільшиться число мешканців селища (осіб).
Таким чином, обсяги електроспоживання становитимуть 4,631 млн.
кВт*год/рік.

Генеральним планом передбачене здійснення заходів, спрямованих на розвиток і оптимізацію електричних мереж селища в цілому:

1) спорудження нових ТП-10/0.4 кВ та заміна деяких існуючих
ТП-10/0.4 кВ на нові;
2) прокладання нових ділянок ЛЕП-0.4 кВ.

Телефонний зв’язок

Існуючий стан. На даний час на території смт.Середнє абонентами фіксованого телефонного зв’язку є приватні домогосподарства та об’єкти соціальної інфраструктури. Число номерів фіксованого телефонного зв’язку, що обслуговуються на території села, становить 960 шт.

Забезпечення населення фіксованим телефонним зв’язком здійснене від автоматичної телефонної станції (АТС), яка знаходиться в будівлі поштового відділення в центрі селища.

Лінії фіксованого телефонного зв’язку на території села виконані кабелями телефонними, прокладеними під землею, та повітряними по телефонним та електричним опорам.

Окрім послуг фіксованого телефонного зв’язку, мешканці телефонізованих домогосподарств та працівники телефонізованих підприємств і установ також мають змогу користуватися супутніми йому телекомунікаційними послугами (доступ до мережі Інтернет, тощо).

Проектні пропозиції. Спостерігається стійка тенденція зниження користування серед населення стаціонарним телефонним зв’язком та провідним радіомовленням (чинники: підвищення тарифів на послуги стаціонарного телефонного зв’язку ПАТ Укртелеком та набуття стрімкого розвитку стільникового зв’язку, інтернет-зв’язку з використанням новітніх програм відео- зв’язку «Скайп»), також швидкого розвиту FM – мовлення.

Розрахункові показники та заходи щодо розвитку мережі розташування об'єктів і місць утилізації побутових відходів, а також місць захоронення тварин

Сміттєзвалище та місце захоронення тварин на території селища на навколишній території відсутні.

Тверді побутові відходи вивозяться ТОВ «АВЕ» на сміттєзвалищі с.Барвінок.

Щорічний обсяг утворених твердих побутових відходів на розрахунковий період складає до 1 890 900,0 кг/рік (1 900 тис.т/рік).

Основні проблемні питання санітарної очистки території, такі як:

- відсутність ефективної схеми роздільного збору сміття для вилучення сировинно-цінних матеріалів (паперу, скла, металу тощо) та сортувальної лінії ТПВ;
- відсутність пунктів прийому вторинної сировини;
- відсутність станцій переробки побутового сміття сучасними методами;
- питання збору та захоронення ремонтних (будівельних) відходів зможуть бути вирішені комплексно, на районному рівні.

Санітарне очищення території

Для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова кабінету Міністрів від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

Майданчик для встановлення контейнерів для сміття повинен бути огороджений і мати тверде покриття. Для тимчасового збирання побутових відходів рекомендується використовувати контейнери об’ємом 1,1 м3.

До основних проблем санітарної очистки території відносяться:

- відсутність ефективної схеми роздільного збору сміття для вилучення сировинно-цінних матеріалів (паперу, скла, металу тощо) та сортувальної лінії ТПВ;
-відсутність пунктів прийому вторинної сировини;
-відсутність станцій переробки побутового сміття сучасними методами;
-також не вирішено питання збору та захоронення ремонтних (будівельних) відходів.

Збирання та вивезення побутових відходів у межах території здійснюються юридичною особою, яка уповноважена на це органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до Порядку проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2011 року N 1173.

Очікуваний вплив на довкілля та здоров’я населення від планової діяльності об’єктів будівництва розташованих на території селища, зокрема на:

Мікроклімат

Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат від планової діяльності існуючих підприємств і установ, а також вплив фізичних факторів впливу на найближчу житлову забудову - ***відсутнє.***

Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов’язані з відсутністю активних масштабних впливів планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) - ***не відбудеться.***

Негативні ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) - ***не передбачаються.***

Ґрунти

Зміни, які чинять шкідливі впливи на ґрунтовий шар не відбудуться зважаючи на відповідні проектні заходи.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться:

1). Заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови:
- проведення забудови згідно з наміченим функціональним зонуванням;
- інженерна підготовка території - вертикальне планування та регулювання поверхневого стоку, благоустрій господарчих об'єктів, влаштування твердого покриття доріг;
- для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

2) Заходи, що покращують стан повітряного басейну:
- інженерний благоустрій території;
- каналізування, санітарне очищення.

Біорізноманіття

Проектом передбачається максимально зберегти існуючі зелені насадження. Вирубка зелених насаджень (дерев та чагарників) на проектній ділянці не передбачається у зв'язку з їх відсутністю.

Влаштування зелених зон має виключно позитивний вплив на біорізноманіття.

Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин в межах проектування відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті будівництва/експлуатації об'єкту планової діяльності не прогнозується.

Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено. В процесі будівництва вплив на рослинний покрив, в основному, буде виявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченні рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій.

Водне середовище

Негативних впливів на водне середовище, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих та підземних водних ресурсів, надходження у водне середовище забруднюючих речовин - ***не відбуватиметься.***

Експлуатація проектованого об'єкту не передбачає використання води на виробничі потреби.

Промислові відходи

Промислові відходи в процесі експлуатації промислових об'єктів від їх планової діяльності - ***відсутні.***

Тверді побутові відходи

Тверді побутові відходи (ТПВ), що будуть утворюватися передбачається збирати в контейнери, та вивозити спеціалізованими організаціями згідно графіку та по мірі необхідності.

У разі виявлення та ідентифікації серед побутового сміття небезпечних відходів, – необхідно вживати заходів для їх видалення та утилізації відповідно до вимог чинного законодавства України.

Поверхневі та підземні води

Інфільтрація дощових вод у грунт з ділянок без твердого покриття передбачається природнім способом.

Дощові води будуть відводитися по спланованій території з твердим покриттям в систему дощової каналізації або в придорожню канаву.

Вплив на надра

Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів під час рекультивації та будівництва включають:

1. Обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва.

2. Складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використання його при рекультивації, вертикального планування будівельного майданчику.
3. Всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям.
4. Контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних механізмів.
5. Заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками. 6. На будівельному майданчику біля в'їзних воріт передбачено місце мийки коліс для будівельного транспорту, що виїжджає.
7. Складання будівельних матеріалів та конструкцій в межах території відведення на вільних майданчиках з метою уникнення загромадження проїздів та проходів.

Тож у процесі будівництва та експлуатації об'єкту планової діяльності, створення додаткових негативних впливів на грунт та надра - ***не передбачається.***

Атмосферне повітря

Очікується певний об'єм викиду димових газів від роботи агрегатів систем опалення на твердому пальному або на природньому газі.

Викошені трави з території газонів та скверів передбачається вивозити в спеціальні місця для утилізації. Заборонено спалювання викошеної трави на території селища.

Шкідливий вплив на атмосферне повітря від експлуатації об'єктів планової діяльності очікується - ***незначним.***

Акустичний вплив

Територія житлової забудови, на яку впливає шум об'єктів будівництва та планової діяльності підприємств становить 60 дБА, вночі - 50 дБА. Від спортивних залів – шум 55 дБА. (Наказ Міністерства здоров'я України від 22.02.2019 N463 «Про затвердження Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови»).

Під час будівництва об'єктів від роботи будівельної техніки та інвентарю можливе виконання тимчасового додаткового шумового навантаження. Під час експлуатації рівень технологічного шуму не перевищуватиме - 75 ДБ.

Допустимі рівні шуму в приміщеннях спортивних будівель і споруд будуть витримані.

Світлове, теплове та радіаційне забруднення.

Перераховані впливи на довкілля від експлуатації об'єкту - ***не передбачаються.***

Флора та і фауна

Охорона рослинного і тваринного світу.

Передбачається не менш ніж десятиразовий покіс трави на території об'єктів з послідуючим її вивозом.

Незначним, короткостроковим фактором впливу на тваринний світ під час будівництва служитиме надмірний шум від робота будівельної техніки та інвентаря.

Після будівництва проводиться комплексний благоустрій території. Влаштоване тверде покриття не передбачає знищення рослин чи тварин.

З огляду на характер запланованих робіт, значного впливу на місцеву фауну та флору не очікується.

Геологічне середовище

Очікується позитивний вплив.

Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом

Селище Середне не межує з територіями, що мають природоохоронний статус та територіями природно-заповідного призначення.

Натомість селище частково межує з територіями лісогосподарських зон та територіями з об'єктами історико-культурного, рекреаційного і оздоровчого призначення.

Екологічні проблеми і ризики для здоров′я населення, які стосуються даного Генерального плану, та негативний вплив на територій з природоохоронним статусом являється - ***незначним.***

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проектні рішення Генерального плану розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;

3) планова діяльність не передбачає суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу;

4) проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;

5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту детального плану території було обґрунтовано;

6) забезпечення загальної доступності матеріалів детального плану території та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на веб-сайті органу місцевого самоврядування, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, у місцевих періодичних друкованих засобах масової інформації, у загальнодоступному місці приміщення органу місцевого самоврядування, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;

7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;

8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;

9) оцінка ступеню антропогенної зміненості територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;

10) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;

11) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля від реалізації даної містобудівної документації.

Транскордонний вплив під час реалізації містобудівної документації.відсутній. У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, він буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

5. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Ймовірність того, що реалізація даної містобудівної документації призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, і в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля - ***є незначною.***

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Коротко - та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі відсутні.

Висновки щодо ймовірного впливу розробленої містобудівної документації на довкілля:

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації Генерального плану не передбачається збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та погіршення його стану. Можливе, навіть, покращення якості атмосферного повітря внаслідок впровадження сучасної комплексної транспортної системи, збільшення парку власного та громадського електротранспорту та розвитку вело інфраструктури в селищі.

Вплив на водні ресурси. Генплан не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація містобудівної документації не має призвести до погіршення стану водних ресурсів. Оперативна ціль «Реконструкція мереж водопостачання та водовідведення, селищних очисних споруд», реалізація якої має призвести до покращення якості поверхневих вод внаслідок очищення стічних вод.

Відходи. Селище характеризується достатньо високим рівнем утворення і накопичення обсягів побутових відходів. Реалізація цілі «Модернізація системи поводження з твердими побутовими відходами» має сприяти зменшенню обсягів утворення твердих побутових відходів і зростанню обсягів переробки відходів.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації Генплану не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Зменшенню вітрової та водної ерозії ґрунтів має сприяти реалізація оперативного завдання «Озеленення селища». Уникненню будь-яких конфліктів щодо використання земельних ресурсів має сприяти реалізація цілі «Впровадження системи консультацій з громадськістю, залучення громадян до управління селищем».
\
Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В Генплані не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість реалізація оперативної цілі «Розвиток зелених рекреаційних зон на території» має сприяти зростанню кількості та якості наявних рекреаційних можливостей та покращенню естетичних показників зон відпочинку біля водойм (озер).

Вплив на культурну спадщину. Реалізація містобудівної документації не має призводити до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини. Разом з тим, реалізація стратегічної цілі «Різнопрофільне культурне середовище» має сприяти зростанню соціально-культурного потенціалу з урахуванням українських культурних традицій та традицій інших національностей які проживають на даній території.

Вплив на населення та інфраструктуру. Генплан не передбачає появу нових ризиків для здоров'я місцевого населення. Більше того, реалізація стратегічної цілі «Доступна медицина» має сприяти покращенню здоров'я громадян. До покращення транспортної системи має призвести реалізація стратегічної цілі «Розвиток транспортної інфраструктури».

Екологічне управління, моніторинг та інше. Розроблений Генеральний план не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки, натомість передбачає модернізацію об'єктів комунальної інфраструктури, модернізацію системи поводження з твердими побутовими відходами та підвищення енергоефективності управління комунальним господарством. Генеральний план передбачає створення системи моніторингу та її реалізацію. Моніторинг базуватиметься на аналізі досягнення запланованих результатів з використанням визначених показників (індикаторів), серед яких є й екологічні індикатори. Реалізація стратегічної цілі «Підвищення енергоефективності та впровадження альтернативних джерел енергії» має сприяти зменшенню споживання палива та енергії.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація даного Генерального плану смт.Середне призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, ***є незначною.***

ВИСНОВОК; Таким чином, реалізація Генерального плану селища Середне не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох рекомендованих оперативних цілей може призвести до покращення екологічної ситуації в селищі та в цілому на території всієї Середнянської сільської ради.

6. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві нових об`єктів доцільно максимально повно використовувати сучасні високоефективні енергозберігаючі

технології та матеріали, зокрема огороджувальні конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи: збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи: функціональне зонування, дотримання санітарних розривів, озеленення. Дотримання проекту при проведенні будівельних робіт сприятиме максимальному збереженню грунтового і рослинного покриття, існуючого рельєфу.

Об'єктів, що відносяться до об'єктів екологічної мережі Ужгородського району на території планування відсутні.

Фрагментації території не передбачається. Всі ділянки планується використовувати по функціональному призначенню.

На всіх етапах реалізації містобудівної документації, проектні рішення будуть здійснюватися в відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо.

- охоронні заходи – передбачити систему моніторингу зі спостереженням за технічним станом обладнання, за станом ґрунтів та здійснення контролюють за дотриманням ГДВ забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у зоні впливу планової діяльності.

7. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час стратегічної екологічної оцінки даного генплану території, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін.

Альтернатива 1: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

7.1. Обґрунтування вибору.

Альтернативи іншого характеру відсутні з огляду на необхідність провадження планованої діяльності передбачених розробленим Генеральним планом саме на даній території.

У разі незатвердження документа державного планування, а саме генерального плану поєднаного з детальним планом частини території, та відмова від реалізації нового будівництва, призведе до неможливості подальшого економічного розвитку населеного пункту. Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля.

За даним варіантом подальший стабільний розвиток населеного пункту є очевидно проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, хаотичної забудови, погіршення ситуації в цілому.

7.2. Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування будівель і споруд, надано прогноз впливу на оточуюче середовище,

виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз слабких та сильних сторін проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:

• проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;

• розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення повітряного середовища;

• оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;

• проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод, особливості гідрогеологічних умов майданчика за результатами інженерно-геологічних вишукувань;

2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;

3) розглянуто способи ліквідації наслідків;

4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;

5) отримання зауважень і пропозицій до проекту містобудівної документації;

6) проведення громадського обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

В ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

Реалізація даного Генерального плану не створюватиме соціальних конфліктів.

8. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Організація моніторингу фактичного впливу містобудівної документації на довкілля

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Генплану. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації містобудівної документації, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженого плану або програми (ст. 12). Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Генплану;

- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що прийняті рішення в Генплані реалізується та виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю і протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Для організації моніторингу пропонується створити Комітет з управління впровадженням. До складу Комітету мають входити представники органу місцевого самоврядування, громадськості і бізнесу (селищний голова та його заступники, приватні підприємці, представники об’єднань громадян).

Підсумки моніторингу підводяться один раз на півроку у вигляді піврічних звітів.

Фіксуються та аналізуються: а) ступінь виконання кожного наміченого завдання; б) невиконані завдання, причини відхилення, пропозиції; в) дані за індикаторами, що відображають результат реалізації проектів; г) оцінка потреб у фінансуванні; д) пропозиції щодо вдосконалення діючої системи моніторингу.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система запропонованих індикаторів включає, зокрема, еколого-економічні індикатори:

- економія бюджетних коштів в результаті впровадження енергоефективних заходів;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти.

Організація моніторингу реалізації даного генплану рекомендується шляхом здійснення наступних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, в яких реалізуються заходи планової діяльності, один раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів планованої діяльності;

- порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів планової діяльності, зокрема рівня викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, один раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

8.1. План екологічного моніторингу

Положення щодо створення системи моніторингу довкілля повинно визначати порядок створення та функціонування системи з урахуванням;

- стану довкілля та природоохоронної діяльності на даній території,
- визначає основні завдання системи моніторингу довкілля,
- безпосередніх суб'єктів системи, їх завдання відповідно до конкретного ресурсу,
- принципи організації та функціонування системи,

- взаємовідносини між суб'єктами під час створення та опрацювання системи моніторингу, структуру системи, організаційний механізм її створення.

Запропоноване Положення щодо створення системи моніторингу довкілля на території смт.Середне слід розробити відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.98 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля».

Система моніторингу довкілля - це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки.

Екологічний та соціальний моніторинг буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва та експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом’якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час будівництва та експлуатації конкретних об’єктів. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об’єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження;
5. Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об’єкту планованої діяльності;
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом’якшують вплив об’єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.
7. Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Внутрішній моніторинг

Перед початком кожного будівництва буде призначено фахівця, який відповідатиме за дотримання екологічних та соціальних вимог під час будівельних робіт. Також ця людина буде підтримувати регулярний контакт не тільки із державними контролюючими органами, а й начальником відділу охорони навколишнього природного середовища, начальником відділу охорони праці та особою, відповідальною на підприємстві за зв’язок із громадськістю та корпоративну соціальну відповідальність.

Зовнішній моніторинг та оцінка

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об’єктів силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України,

Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками кредиторів та інвесторів, в т.ч. з залученими аудиторськими компаніями.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкти самостійно. Відповідно до вимог біобезпеки, що встановлені на кожному окремому підприємстві, будуть публікуватись на власному сайті сканкопії результатів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках моніторингу, не пізніше ніж через 5 (п'ять) робочих днів після отримання їх оригіналів.

РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ (РНХ), ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

У Звіті з стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації «Генеральний план смт.Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області», проведено оцінку впливів на довкілля у регіоні його розміщення.

Даний документ - Резюме нетехнічного характеру (РНХ) - містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки, які мають відношення до реалізація даного Генплану на весь період його дії. Пропонуються заходи по зниженню негативних екологічних та соціальних наслідків, що можуть виникнути в процесі реалізації наміченого генпланом до будівництва та експлуатації окремих об'єктів планованої діяльності (виробничого та громадського призначення, житлового будівництва).

Найбільш вразливою складовою планової діяльності всіх об'єктів на території селища, що призводить до певного негативного впливу на довкілля - це викиди в атмосферне повітря від роботи двигунів внутрішнього згорання автотранспорту та будівельної техніки, і викидів від агрегатів систем опалення будівель і споруд.

Документ (РНХ) буде розміщений для ознайомлення і для надання коментарів. Будь-яка особа може надати свої зауваження та рекомендації щодо екологічних, соціальних та інших аспектів цього проекту до органу місцевого самоврядування.

Резюме нетехнічного характеру інформації розраховане на широку аудиторію.

Результати аналізу впливу на довкілля від провадження планованої діяльності наведені нижче. Основними видами впливу планової діяльності на навколишнє середовище може бути вплив на:

Соціальне середовище. Населення не зазнаватиме негативного впливу від провадження планованої діяльності окремих обєктів. Вплив на соціально-економічні умови від впровадження планованої діяльності визначається створенням робочих місць для населення, яке проживає в межах даного населеного пункту, сплатою податків в місцеві бюджети.

Фауна, флора, біорозмаїття. При впровадженні планованої діяльності забруднення навколишнього середовища не відбуватиметься, відповідно, стан фауни, флори, біорозмаїття не зазнаватиме негативного впливу.

Землі. Негативний вплив відсутній. На території селища розміщення об'єктів планової діяльності забезпечено з дотриманням санітарних розривів. Потенційні забруднювачі ґрунтів та підземних вод в межах території селища відсутні.

Ґрунти. Передбачена експлуатація всіх об’єкту у відповідності з технологічними режимами роботи, забезпечує збереження скелету пласта та не впливатиме негативно на стан ґрунтів.

Поверхневі води. Забруднення поверхневих вод внаслідок провадження планованої діяльності не відбуватиметься.

Атмосферне повітря. Під час планової експлуатації буде відбуватись певне забруднення атмосферного повітря димовими газами від котлів опалення. Їх об’єм (при необхідності), буде розрахований в складі розділу ОВНС до робочого проекту окремих об’єктів будівництва. Якість атмосферного повітря не зазнаватиме значного негативного впливу від впровадження планованої діяльності. Суттєвих змін клімату та мікроклімату в бік погіршення не буде. Викиди парникових газів при експлуатації всіх об’єктів - відсутні.

Вплив планованої діяльності на культурну спадщину. Негативний вплив планованої діяльності на культурну спадщину не прогнозується. В процесі планованої діяльності окремих об’єктів буде відбуватись з дотриманням вимоги чинного законодавства України, зокрема, частини першої статті 37 закону України «Про охорону культурної спадщини». Пам’ятники архітектури і містобудування, садово-паркового мистецтва національного та місцевого значення на території здійснення планової діяльності відсутні.

Список посилань

1. «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів. ДСП № 173-96», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України № 173 від 19.06.1996, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 24 липня 1996 р. за № 379/1404 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 362 від 02.07.2007, № 653 від 31.08.2009.

2. Методичні рекомендації МР 2.2.12-142-2007. «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затверджені наказом МОЗ України № 184 від 13.04.2007 р.

3. ДБН А.2.2.-1-95 «Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. Основні положення проектування». Київ, 1996 р.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».
http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/

2.Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної
екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018. N 296.
https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz 296.

3. Д О П О В І Д Ь ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ за 2019 рік

4. Екологічний паспорт Закарпатської області.
http://ecozakarpat.gov.ua/?page_id=308

5. Схема екологічної мережі Ужгородського району.

6. Все про Закарпатську область.
http://ukrtur.narod.ru/turizm/regionukr/zakarp/geopoloshzak/geopolozakar.htm

7. ГІДРОГЕОЛОГІЧНІ УМОВИ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ
mmmykyta@ukr.net;

8. Кліматична характеристика смт. Середнє Ужгородського району
Закарпатської області. від Закарпатського обласного центру з гідрометеорології від 06.05.2020 р. №09-04/614

ВИСНОВОК

1. Намічена стратегія при реалізації даної містобудівної документації «Генеральний план смт.Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради, Ужгородського району, Закарпатської області», базується на принципі збалансованого розвитку і охоплюють економічну, екологічну і соціальну складові розвитку даної громади.
2. Аналіз трендів стану довкілля в даній місцевості виявив тенденції зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, скорочення забору і використання прісної води, скорочення обсягів утворення відходів.
3. Стратегія розвитку селища спрямована на зменшення антропогенного впливу на довкілля. Цілі реалізації Генерального плану узгоджуються з регіональними екологічними цілями, визначеними в стратегії розвитку Ужгородського району.
4. Основними антропогенними чинниками змін в селищі є транспортне навантаження та недостатньо ефективна система поводження з твердими побутовими відходами, що призводить до забруднення довкілля.
5. Реалізація даного Генплану не повинна призвести до появи нових негативних наслідків для довкілля, якщо під час її реалізації будуть належним чином враховані природоохоронні вимоги. Реалізація багатьох оперативних цілей звіту СЕО може призвести до покращення екологічної ситуації в даному населеному пункті.
6. Ймовірність того, що реалізація даної містобудівної документації призведе до можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля є незначною.
7. Моніторинг ефективності реалізації прийнятих проектних рішень Генерального плану смт.Середнє є важливою формою контролю та необхідною передумовою забезпечення збалансованості розвитку Середнянської селищної ради. Необхідно передбачити регулярність збору моніторингових даних за визначеними екологічними індикаторами та їх постійний аналіз для належного врахування екологічної складової в процесі прийняття рішень щодо планування розвитку селища у майбутньому.

З огляду на зазначене вище можна стверджувати, що в цілому розроблення даної містобудівної документації було проведено з урахуванням ймовірних негативних впливів на довкілля та з прагненням їх мінімізації.

Реалізація даного Генерального плану за умови дотримання екологічних вимог має сприяти зменшенню антропогенного навантаження на довкілля.

Поєднання зусиль, спрямованих на заохочення підприємництва, в тому числі «зеленого» бізнесу, із зусиллями, спрямованими на створення енергоефективної та дружньої до довкілля інфраструктури, забезпечуватиме розвиток смт. Середнє як селища високої якості життя.

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок що розроблена містобудівна документація «Генеральний план смт.Середнє поєднаний з детальним планом частини території Середнянської селищної ради Ужгородського району Закарпатської області» відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів передбачених матеріалами СЕО не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Замовник ЗВІТУ:
Виконавчий комітет Середнянської селищної ради
89452, Закарпатська обл., Ужгородський район, смт.Середнє,
вул.Закарпатська, 63, тел.(0312) 721-346, rada@seredne.com.ua

Виконавець ЗВІТУ:
ФОП, архітектор – Зазулич С.І.
кваліфікаційний сертифікат архітектора
«Розроблення містобудівної документації» Серія АР №003307
член Національної Спілки Архітекторів України
дійсний член Академії Будівництва України